Universitat de Girona

TREBALL FINAL DE GRAU EN DRET

LES TAXES JUDICIALS I LA JURISDICCIÓ CONTENCIOSA ADMINISTRATIVA. LA SEVA INCIDÈNCIA EN EL DRET A LA TUTELA JUDICIAL EFECTIVA.

IVETTE RASET TORO

4t curs Grau en Dret

TREBALL FINAL DE GRAU EN DRET

LES TAXES JUDICIALS I LA JURISDICCIÓ CONTENCIOSA ADMINISTRATIVA. LA SEVA INCIDÈNCIA EN EL DRET A LA TUTELA JUDICIAL EFECTIVA.

IVETTE RASET TORO

4t curs Grau en Dret

Tutora: Dra. Gemma Geis Carreras

- Facultat de Dret, Girona, juny de 2015 -

Exposo el meu agraïment a la meva tutora, Gemma Geis Carreras,

per la seva predisposició i ajuda alhora de dirigir aquest treball.

I finalment als meus pares, per la seva col·laboració.

A tots, moltes gràcies.

“Sobre unes taxes judicials d'important quantia,

tot estava ja advertit i valorat des del 1793”

Jeremy Bentham:

Una protesta contra las tasas judiciales.

ÍNDEX

ABREVIATURES .....pàg. 6

INTRODUCCIÓ .....pàg. 7

Capítol 1. Marc jurídic aplicable a les taxes judicials .....pàg. 9

1.1 Antecedents legals pàg.9

1.2 La modificació de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses ....pàg. 13

1.3 La modificació de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta .....pàg. 18

1.4 El Real Decret Llei 1/2015, de 27 de febrer, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrregues financeres i altres mesures de l'ordre social .....pàg. 23

Capítol 2.La dimensió constitucional de les taxes judicials.....pàg. 26

2.1 Introducció .....pàg. 26

2.2 Consideracions prèvies relacionades amb les taxes judicials .....pàg. 27

2.2.1 L'estat de dret garant dels drets i interessos legítims dels ciutadans .....pàg. 28

2.2.2 La gratuïtat de la justícia .....pàg. 29

2.3 Les taxes judicials i els límits constitucionals pàg.30

2.3.1 La constitucionalitat de l'establiment d'un sistema de taxes judicials pàg.30

2.3.2 Límits derivats de l'article 119 CE pàg.32

2.3.3 Límits derivats de l'article 24.1 CE pàg.35

2.4 Les taxes judicials i el dret a la tutela judicial efectiva.....pàg. 38

2.5 Les taxes judicials i el principi de proporcionalitat .....pàg. 40

2.5 La Llei 10/2012 a la llum de la Constitució pàg.42

2.6.1 La Llei 10/2012 i la seva problemàtica amb les taxes judicials .....pàg. 44

2.7 El Tribunal Europeu de Drets Humans pàg.48

Capítol 3.Posicionament dels col·legis professionals envers les taxes judicials pàg.50

3.1 La lluita liderada pel Consell General de l'Advocacia Espanyola.....pàg. 50

3.2 La Comissió de llibertats i drets dels ciutadans del Parlament Europeu .....pàg. 55

Capítol 4. Dades de justícia envers les taxes judicials.....pàg. 56

4.1 Totes les jurisdiccions.....pàg. 56

4.2 La jurisdicció contenciosa administrativa .....pàg. 64

4.3 El resultat obtingut durant aquests anys .....pàg. 74

CONCLUSIONS pàg.75

BIBLIOGRAFIA pàg.77

BIBLIOGRAFIA WEB pàg.77

LEGISLACIÓ .....pàg. 87

JURISPRUDÈNCIA pàg.88

ABREVIATURES

ART	Article
BOE	Butlletí oficial de l'Estat
CE	Constitució espanyola, de 27 de desembre de 1978
CEDH	Conveni Europeu de Drets Humans
D	Decret
DA	Disposició addicional
FBE	Federació de col·legis d'advocats europeu
FJ	Fonament jurídic
ING	Institut nacional d'estadística
IPREM	Indicador públic de renda d'efectes múltiples
LEC	Llei d'enjudiciament civil
LIBE	Comissió de Llibertats i Drets dels ciutadans
LJCA	Llei reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa
LO	Llei orgànica
LTJ	Llei de taxes judicials
NÚM	Número
RD	Real Decret
RDL	Real Decret Llei
SMI	Salari mínim interprofessional
SSTC	Sentències del Tribunal Constitucional
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
STS	Sentència del Tribunal Suprem
TC	Tribunal Constitucional
TEDH	Tribunal Europeu de Drets Humans
TJUE	Tribunal de Justícia de la Unió Europea

INTRODUCCIÓ

D'acord amb la sentència del Tribunal Constitucional 20/2012, de 16 de febrer, FJ 8 "*resulta obvi que la justícia no es gratis*", i per tant, un dels factors que incideix en la interposició d'un recurs és l'econòmic, ja que la iniciació d'un procediment té un preu.

No obstant això, sempre s'ha lluitat per intentar aconseguir la gratuïtat de la justícia. Avui en dia, podem observar els avançaments que s'han dut a terme, sobretot en rebaixar el cost del procés judicial als particular, a través de dues fonts[1]:

En primer lloc, s'ha buscat protegir a través del benefici de la justícia gratuïta a les persones amb uns nivells de recursos econòmics reduïts que no els hi permet defensar els seus drets en via judicial. És l'article 119 de la CE qui ho fonamenta: "*la justícia serà gratuïta quan així ho disposi la Llei i, en tot cas, respecte de qui acrediti insuficiència de recursos per litigar*".

En segon lloc, s'ha establert un repartiment de les despeses del procés judicial entre l'àmbit públic i l'àmbit privat, és a dir, l'Estat assumeix certes despeses del procés i els litigants és redistribueixen la resta a través de les costes processals, de les quals en formen part les taxes judicials. Aquest últim règim, ha incidit molt en la intenció d'iniciar un procediment, ja que podem córrer el risc de ser condemnats i haver de pagar les despeses de la part contrària.

Tanmateix, d'acord amb el que disposa la sentència de Sala de lo contenciós administratiu de l'Audiència Nacional (Secció 007), de 6 de setembre de 2013, "*s'ha reduït de forma considerable i preocupant el nombre de recursos interposats pels ciutadans, podent-se deduir que la implantació del pagament previ de les taxes i de les conseqüències de la seva falta de pagament, han impedit o impedeixen que aquelles persones que necessiten acudir als Tribunals de Justícia, no puguin fer-ho o decideixin suportar les conseqüències dels actes i les actuacions de l'Administració* ".

La Llei de taxes judicials posa tot el seu esment per tal de que la regulació de la "taxa per l'exercici de la potestat jurisdiccional" no afecti al dret a accedir a la justícia com a component bàsic del dret fonamental a la tutela judicial efectiva proclamat a l'article 24 CE. No obstant això, es podrien donar molts de casos en que la quantia de la taxa impedís als ciutadans l'accés als tribunals, esdevenint aquesta injusta i desproporcionada.

---

[1] Cierco Seira, César. *Tasas judiciales y justicia administrativa.* Madrid: Marcial Pons, 2014.

Per tant, l'objectiu principal del present estudi és analitzar la incidència que ha tingut la implantació d'un sistema de taxes judicials a l'estat espanyol i la seva constitucionalitat, a través de diverses perspectives.

Primerament, es plasmarà quina ha estat l'evolució de la legislació reguladora de les taxes judicials fins a l'actualitat.

Segonament, es realitzarà una confrontació entre la Constitució i la Llei 10/2012, de 20 de novembre, juntament amb la seva posterior modificació pel Real Decret Llei 3/2013 de 22 de febrer, per tal de poder plantejar el realisme de les seves mancances i disfuncions i com superar-les, al haver de respectar el legislador els límits que se'n deriven de la constitució i especialment del que disposa en els seus articles 24.1 i 119, el dret a la tutela judicial efectiva i el dret a la gratuïtat de la justícia. També es tindrà en compte el pronunciament del Tribunal Europeu de Drets humans a través de les seves sentències.

Tercerament, s'exposarà quin ha estat el posicionament dels col·legis professionals una vegada aprovada la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la qual es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses.

Finalment, gràcies dades extretes de les gràfiques elaborades amb les diverses memòries del Consell General del Poder Judicial., es podrà comprovar l'evolució que amb els anys han patit els assumptes ingressats i resolts, tant en el conjunt de les jurisdiccions com en la jurisdicció contenciosa administrativa, però sobretot el que es vol analitzar és l'impacta que ha tingut l'aprovació de la Llei 10/2012 en aquestes.

CAPÍTOL 1. MARC JURÍDIC APLICABLE A LES TAXES JUDICIALS

1.1 ANTECEDENTS LEGALS

Quan parlem de taxes judicials no ens referim a un fenomen recent ni tampoc de caràcter espanyol, sinó a una figura que conviu des de fa anys en molts ordenaments jurídics.

A l'ordenament jurídic espanyol, ens trobem davant de diverses disposicions que han anat regulant aquesta figura. La primera d'elles era el Decret 1053/1959, de 18 de juny, pel que es convaliden i regulen les taxes judicials[2], que estructurava les taxes en un sistema on les seves quanties venien determinades en un vàrem molt detallat, tenint en compte els tipus de procediments judicials i la quantia del litigi.

Aquesta disposició reglamentària va quedar derogada per la Llei 25/1986, de 24 de desembre, de supressió de les taxes judicials[3]. Tots els ciutadans depenen de l'article 24.1 de la CE[4], referent al dret a obtenir la tutela judicial efectiva dels drets i interessos legítims, i de l'article 1.1[5] CE, referent a la llibertat i la igualtat enteses com a reals i efectives, per a poder obtenir justícia amb independència de quina sigui la seva situació econòmica o la seva posició social. I per tant, el legislador va considerar que era necessari suprimir les taxes judicials, establint els dos motius fonamentals, entre d'altres secundaris, en el seu preàmbul per tal de justificar aquest acte. En primer lloc, tal i com s'ha establert anteriorment, es pretenia garantitzar el dret dels ciutadans a obtenir la tutela judicial efectiva amb independència de la seva situació econòmica. En segon lloc, es pretenia que les persones encarregades de gestionar el tribut, és a dir, els secretaris judicials, deixessin en banda les seves funcions processals.

---

[2] BOE núm. 148, 22.6.1959.

[3] BOE núm. 313, 31.12.1986.

[4] L'article 24.1 de la CE disposa: "*Totes les persones tenen dret a obtenir la tutela efectiva dels jutges i tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims, sense que, en cap cas, pugui produir-se indefensió".*

[5] L'article 1.1 de la CE disposa: *"Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de Dret, que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític".*

A través de l'article 35 de la Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social[6] van tornar a reaparèixer les taxes judicials. Aquesta Llei no és una reproducció del Decret 1053/1959, sinó que al haver estat suprimides anteriorment van incorporar les taxes d'una forma limitada per intentar reduir l'impacta o les conseqüències que podrien produir. El primer límit que van establir va ser en el seu àmbit d'aplicació, ja que només s'havien de satisfer les taxes en els ordres jurisdiccionals civils i contenciós administratiu. El segon i últim límit van ser els subjectes passius, ja que només estaven obligats a pagar-les les persones jurídiques o entitats sense personalitat jurídica amb ànim de lucre amb un volum de factura que superés el milió d'euros. A més, es va introduir com a novetat en la quota tributària un component fix i un de variable. La quota fixa es determinava en funció del procediment que es volia iniciar d'acord amb la Figura 1[7]. En canvi, la quota variable resultava d'aplicar a la quantia del procediment el tipus de gravamen corresponent d'acord amb la Figura 2[8].

Ordre jurisdiccional contenciós administratiu

Abreujat	Ordinari	Apel·lació	Cassació
120€	210e	300€	600€

Figura 1

De	A	Tipus	Màxim
0	1.000.000€	0'5%	
	Resta	0'25%	6.000€

Figura 2

[6] BOE núm. 313, 31.12.2002.

[7] La Figura 1 reprodueix les taules que s'utilitzaven per a poder determinar la quota fixa en funció del tipus de procediment.

[8] La Figura 2 reprodueix l'escala que s'utilitzava per a poder determinar la quota fixa aplicant a la quantia del procediment un tipus de gravamen.

Posteriorment, tot i la gran crisis econòmica que ens envoltava, es va adoptar una nova regulació de les taxes judicials a través de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses[9]. A través d'aquesta Llei es va ampliar el seu abast de forma substancial en dos aspectes. En quan al àmbit d'aplicació, es va estendre a tots els ordres jurisdiccionals, excepte l'ordre penal. En quan als subjectes passius, es van modificar els introduïts per la Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, al establir que estaven obligats a pagar totes les persones jurídiques, amb independència del volum de facturació, i com a novació, es van introduir a les persones físiques, sense perjudici de les exempcions previstes per aquestes. A més, es van incorporar dues novetats que considero que s'han de destacar[10]. En primer lloc, per tal de facilitar la seva aplicació en els casos d'estrangers o residents fora del nostre país personats en un procediment a Espanya, es permetia que l'advocat o el procurador del subjecte passiu pagués la taxa. Així doncs, s'evitava que el subjecte passiu hagués d'aportar una gran quantitat de documents, que ni tan sols eren necessaris pel procés sinó que a més no donava temps de legalitzar. En segon i últim lloc, es va establir una devolució de la quota de la taxa per incentivar la solució dels litigis per mitjans extrajudicials, és a dir, retornaven el import de la taxa a tots aquells processos amb a una terminació extrajudicial que estalviés part dels costos de la prestació de serveis, i també es va estendre en els casos d'acumulació de processos on s'unificaven les tramitacions. Finalment, amb aquesta nova regulació s'esperava recaptar el 8% del pressupost de l'Administració de Justícia[11].

A causa de les nombroses crítiques i dels plantejaments exposats per la Defensora del Poble dirigits cap a la Llei 10/2012, de 20 de novembre, el Govern va considerar necessari modificar els aspectes més problemàtics mitjançant el Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta[12], ja que es va posar de manifest que encara que les taxes judicials no es consideressin lesives de dret algun, podrien arribar a donar casos concrets i individualitzats en els que la quantia fixada en la taxa resultés excessiva.

---

[9] BOE núm. 280, 21.11.2012.

[10] Preàmbul II de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses.

[11] *Vid.* Les declaracions del Ministre de Justícia Alberto Ruiz Gallardón en *"El País de 12 de desembre de 2012"*.

[12] BOE núm. 47, 23.2.2013.

Una de les modificacions més significatives va ser la introducció d'una escala específica per les persones naturals, reduint així el 80% de la part variable de la quota, i reservant el tipus general per a les persones jurídiques. Així mateix, en l'àmbit contenciós administratiu, en la interposició de recurs en contra de resolucions sancionadores, es va impedir que la taxa superés el 50 per cent del import econòmic de la sanció.

Juntament amb això, també es van revisar i modificar determinats aspectes de la Llei 1/1996 d'Assistència jurídica gratuïta[13], per evitar desfasaments entre el règim normatiu recollit i l'aplicació de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia. Amb aquesta finalitat es van definir els supòsits que permetien el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, establint una casuística més àmplia que l'existent fins ara i es van elevar els llindars vigents, introduint així una millora substancial que beneficiarà de manera directa als ciutadans. De forma paral·lela, es va substituir la referència al salari mínim interprofessional per la del indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) per tal de millorar les quanties determinants del llindar per sota del qual es reconeix el dret[14].

[13] BOE núm. 11, 12.01.1996.

[14] Exposició de motius II de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses.

1.2 LA MODIFICACIÓ DE LA LLEI 10/2012, DE 20 DE NOVEMBRE, PER LA QUE ES REGULEN DETERMINADES TAXES EN L'ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA I DEL INSTITUT NACIONAL DE TOXICOLOGIA I CIÈNCIES FORENSES

Les taxes judicials són un tribut de caràcter estatal que han de suportar tots aquelles persones que vulguin acudir als tribunals i fer ús de l'Administració de Justícia.

Amb data de 23 de febrer de 2013 es va publicar en el BOE el Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia regulat a la Llei 10/2012, de 20 de novembre. La justificació de la modificació, establerta en l'Exposició de Motius, té com a fonament la possible lesió que es podia arribar a donar en casos concrets i individuals en els que la quantia fixada resultés excessiva.

Seguidament s'exposaran en detall la regulació de les taxes judicials amb les referents modificacions, sempre dins de l'àmbit de la jurisdicció contenciosa administrativa.

L'article 1 de la Llei 10/2012 estableix que "*la taxa per l'exercici de la potestat jurisdiccional en els ordres civil, contenciós administratiu i social té caràcter estatal i serà exigible per igual en tot el territori nacional en els supòsits previstos en aquesta Llei, sense perjudici de les taxes i altres tributs que puguin exigir les comunitats autònomes en l'exercici de les seves respectives competències financeres, les quals no podran gravar els mateixos fets imposables*".

L'article 2 de la Llei 10/2012 constitueix el fet imposable de la taxa, l'exercici de la potestat jurisdiccional. Entre els fets imposables previstos en l'article 2 de la Llei 10/2012 es preveia en el seu apartat c), "*la interposició de la demanda en l'ordre contenciós administratiu*". El Real Decret Llei modifica l'article citat per establir com a fet imposable la interposició del recurs contenciós administratiu. A més, de ser també un altre fet imposable la interposició, del recurs d'apel·lació contra sentències i de cassació.

L'article 3 de la Llei 10/2012 estableix que serà subjecte passiu "*qui promou l'exercici de la potestat jurisdiccional i realitzi el fet imposable de la mateixa. S'entendrà que es realitza un únic fet imposable quan en l'escrit per exercitar l'acte processal que constitueix el fet imposable s'acumulin varies accions principals, que no provinguin d'un mateix títol. En aquest cas, per al càlcul de l'import de les taxes es sumarà les quanties de cada una de les accions objecte d'acumulació*". En quan al pagament de la taxa "*es podrà realitzar per la representació processal o advocat en nom i compte del subjecte passiu, en especial quan aquest no resideixi a*

Espanya i sense que sigui necessari que el mateix hagi de proveir d'un número d'identificació fiscal amb caràcter previ a l'autoliquidació".

L'article 4 de la Llei 10/2012 distingeix dos tipus de exempcions, les objectives i les subjectes, les quals excloent de la obligació d'abonar la taxa. Les primeres estan constituïdes: en primer lloc, per "*la interposició de la demanda i la presentació d'ulteriors recursos quan es tracti dels procediments especialment establerts per la protecció dels drets fonamentals i llibertats públiques, així com contra l'actuació de l'Administració electoral*". En segon lloc, per "*la interposició de recurs contenciós administratiu per funcionaris públics en defensa dels seus drets estatutaris*". Aquesta està composta per una naturalesa mixta, és a dir, es vincula no només a un determinat objecte –defensa dels drets estatutaris-, sinó també a un element subjectiu –la interposició per un funcionari públic-. En tercer i últim lloc, per "*la interposició de recurs contenciós administratiu quan es recorri en casos de silenci administratiu negatiu o inactivitat de l'Administració*".

Gilberto Pérez del Blanco[15] entén que el legislador confon el concepte de Jurisdicció i de l'Administració Pública, ja que considera que l'exclusió hauria d'afectar també als supòsits en els que l'objecte del procés contenciós administratiu fos una actuació administrativa en via de fet (article 30 LJCA[16]), gràcies a la naturalesa dels quals resultaria equiparable als supòsits d'inactivitat administrativa[17].

Així mateix, també entén que "*la LTJ hauria de fer exclusió expressa d'aquells recursos contenciosos administratius que tinguin com a finalitat la tutela del interès general, com succeeix amb la impugnació directa de les disposicions de caràcter general, les quals tenen com a finalitat última, al marge del interès particular que pugui recaure en el subjecte que impugna, el control de legalitat de les disposicions generals i la conseqüent depuració de l'ordenament jurídic, pel que aquestes impugnacions, lluny de ser persuadides han de ser fonamentades amb el fi de facilitar el control directe de l'exercici de la potestat reglamentària per part de l'Administració. El mateix es podria dir de l'exercici de l'acció popular, (...) regulat en alguns dels àmbits de l'actuació administrativa i (contemplat) pel procés contenciós*

[15] Professor Contractat Doctor de Dret Processal. Universitat Autonomia de Madrid. "*Problemática procesal de la aplicación de la ley de tasas judiciales de 2012*" RJUAM nº 27, 2013, pàg. 281.

[16]BOE de 14 de juliol de 1998.

[17] En el Dictamen sobre l'Avantprojecte de la LTJ del Consell de l'Estat disposava que: "*més encara s'hauria d'entendre com a justificada l'exempció respecte de la interposició de recursos contenciosos administratius en els casos d'inactivitat de l'Administració a que es refereix l'article 29 de la LJCA així com en els casos de via de fet de l'Administració a que es refereix l'article 30 de la LJCA, al tractar-se aquest últim d'un supòsit límit en el que l'Administració actua desproveïda de títol jurídic algun".*

administrativa a l'article 19.1 de la LJCA. Es tracta de supòsits en els que l'administrat no actua en tutela d'un interès propi sinó del interès general, pel que, d'alguna manera hauria d'estar gravada aquesta actuació processal amb la taxa judicial[18] *".*

En quan a les exempcions subjectes trobem: les persones a les que se'ls hi hagi reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta, acreditant que compleixen amb els requisits per això, d'acord amb la seva normativa reguladora; el Ministeri Fiscal; l'Administració General de l'Estat, la de les Comunitats Autònomes, les entitats locals i els organismes públics dependents de totes aquestes; i les Corts Generals i les Assemblees Legislatives de les Comunitats Autònomes. A més, el Real Decret Llei modifica l'article afegint una exempció en l'ordre contenciós administratiu de fins el 60% en la quantia de la taxa, en els casos de recursos d'apel·lació i cassació interposats per funcionaris públics que actuen en defensa dels seus drets estatutaris.

L'article 5 de la Llei 10/2012 disposa que la meritació de la taxa es pot determinar en els següents moments processals: en primer lloc, per la "*interposició de recurs contenciós administratiu, acompanyada o no de la formulació de la demanda*". En segon lloc, per la "*interposició de recurs d'apel·lació*". I en tercer i últim lloc, per la "*interposició de recurs de cassació*".

L'article 6 de la Llei 10/2012 estableix que "*la base imposable de la taxa coincideix amb la quantia del procediment judicial o recurs, determinada d'acord amb les normes processals. Els procediments de quantia indeterminada o aquells en els que resulti impossible la seva determinació d'acord amb les normes de la LEC, es valorarà en 18.000€ de quantia. En els supòsits d'acumulació d'accions o en els casos en que es reclamin diverses pretensions en una mateixa demanda, reconvenció o interposició de recurs, pel càlcul de la taxa es tindrà en compte la suma de les quanties corresponents a les pretensions exercitades o les diverses accions acumulades. En el cas de que alguna de la pretensions o accions acumulades no fos susceptible de valoració econòmica, s'aplicarà a aquesta la regla senyalada en l'apartat anterior*".

[18] Veure peu de pàgina 14.

L'article 7 de la Llei 10/2012 disposa que la quota tributària està integrada per una part fixa i una altre variable. La primera es determina d'acord amb la següent taula de la Figura 3[19]:

Abreujat	Ordinari	Apel·lació	Cassació
200€	350€	800€	1.200€

Figura 3

La part variable resulta d'aplicar a la quantia del procediment, determinada d'acord amb la legislació processal, certs tipus de gravàmens que varien en funció de si el subjecte passiu és una persona física o jurídica. En el primer cas, s'aplica a la base imposable de la taxa un tipus del 0'10% amb el límit de quantia variable de 2.000€. En canvi, per a les persones jurídiques s'aplicaran la següent taula de la Figura 4[20]:

De	A	Tipus	Màxim
0	1.000.000€	0'5%	
	Resta	0'25%	10.000€

Figura 4

L'article 8 de la Llei 10/2012 estableix que "*els subjectes passius han d'autoliquidar aquesta taxa d'acord amb el model oficial establert pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i l'han d'ingressar en el Tresor Públic, d'acord amb el que disposa la legislació tributària general i les normes reglamentàries de desplegament d'aquest article*". És interessant ressaltar que el pagament previ de la taxa es configura com un requisit processal d'admissibilitat, com una condició *sine qua non* de l'obtenció de la tutela judicial. Un cop es sap que la taxa s'ha de pagar en el moment inicial del procediment i de que la quantia del mateix que llavors es fixa pot ser inferior o superior a la finalment establerta, la LTJ disposa que en tals casos el subjecte passiu té, respectivament, l'obligació de presentar una declaració complementària o la possibilitat de sol·licitar la devolució d'excés.

[19] La Figura 3 reprodueix les taules que s'utilitzen per a poder determinar la quota fixa en funció del tipus de procediment.

[20] La Figura 2 reprodueix l'escala que s'utilitzen per a poder determinar la quota fixa aplicant a la quantia del procediment un tipus de gravamen.

Igualment, es contempla la devolució parcial de la quantia de la taxa en els següents supòsits: dins de la solució extrajudicial trobem els supòsits d'aplanament total, quan s'arribi a un acord que posi fi al litigi o quan l'Administració demandada reconegui totalment en via administrativa les pretensions del demandant, on s'efectuarà una devolució del 60% del import de la quota de la taxa, sense donar lloc a la meritació d'interessos de demora. En quan a l'acumulació de processos, s'efectuarà una devolució del 20% del import de la quantia de la taxa, que en cap cas donarà lloc a la meritació d'interessos de demora.

L'article 9 de la Llei 10/2012 estableix que la gestió de les taxes està legalment atribuïda al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

L'article 10 de la Llei 10/2012 estableix una "*bonificació del 10% sobre la taxa per activitat judicial pels supòsits en que s'utilitzi medis telemàtics en la presentació dels escrits que originen l'exigència de la mateixa i en la resta de les comunicacions amb els jutjats i tribunals en els termes que estableixi la Llei*".

Finalment, tal i com estableix l'article 241.1.7º de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil[21], la taxa s'inclourà en les costes que eventualment ha de pagar el litigant perdedor.

[21] BOE núm. 7, de 8 de gener de 2000.

1.3 LA MODIFICACIÓ DE LA LLEI 1/1996, DE 10 DE GENER, D'ASSISTÈNCIA JURÍDICA GRATUÏTA

Per assegurar que totes les persones tinguin accés a la tutela judicial efectiva, l'article 119 CE estableix que "*la justícia serà gratuïta quan així ho disposi la llei i, en tot cas, respecte d'aquells que acreditin insuficiència de recursos per litigar*". Es crea un marc constitucional, que a través d'una activitat prestacional, es pretén obtenir els mitjans necessaris per fer efectiu i real el dret a la tutela judicial efectiva, fins i tot, a aquelles persones que manquen de recursos econòmics per exercir-lo[22].

La Llei Orgànica 6/1985, del Poder judicial[23], en el seu article 20, ja havia desenvolupat el contingut de l'article 119 CE, de la següent manera: "*la justícia serà gratuïta en els supòsits que estableix la Llei. Es regularà per Llei un sistema de justícia gratuïta que doni efectivitat al dret declarat en els articles 24 i 119 de la Constitució, en els casos de insuficiència de recursos per litigar. No podran exigir-se fiances que per la seva inadequació impedeixin l'exercici de l'acció popular, que serà sempre gratuïta*[24]*".* Gràcies a la reserva de Llei, el legislador va crear la Llei 1/1996, la qual introdueix un nou sistema unificat, configurant un dret més complert, en referència als beneficis fins ara recollits per la Llei d'Enjudiciament civil, i per tant més garantitzadora de la igualtat de les parts en el procés.

L'objectiu d'aquesta Llei és garantir l'accés a la justícia en condicions d'igualtat a tots els ciutadans. I per això, estableix un sistema que permet als ciutadans, que es veuen obstaculitzats per accedir a aquest dret a causa de la seva situació econòmica, proveir-se dels professionals necessaris i veure defensats els seus drets i interessos legítims[25].

Seguidament, analitzarem quins són els canvis més importants que ha introduït el Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta, per tal de tenir una pinzellada d'aquest dret.

---

[22] Exposició de motius de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídic gratuïta.

[23] BOE de 02.07.1985.

[24] Reverón Palenzuela, Benito. *Gratuidad de la justicia i tasas judiciales. Breves consideraciones sobre el art. 35 de la Ley 53/2002, de 30 de diciembre*. Anales de la Facultad de Derecho, 20; diciembre 2003, pàg. 215 – 226.

[25] Veure peu de pàgina 22.

L'article 1 de la Llei 1/1996 disposa expressament que "*la present Llei té per objecte determinar el contingut del dret a l'assistència jurídic gratuïta al que es refereix l'article 119 de la Constitució i regular el procediment pel seu reconeixement i efectivitat".*

L'article 2 de la Llei 1/1996 disposa que tindran aquest dret les següents persones o entitats que acreditin insuficiència de recursos per litigar: en primer lloc, els ciutadans espanyols, els nacionals de la resta d'Estats Membres de la Unió Europea i els estrangers que es trobin dins l'Estat espanyol. En segon lloc, les Associacions d'utilitat pública[26] i les Fundacions inscrites en el corresponent Registre Públic. A més, també gaudiran d'aquest dret, sense necessitar de cap acreditació, les Entitats Gestores i Serveis Comuns de la Seguretat Social. En l'ordre contenciós administratiu gaudiran d'aquest drets els estrangers que formin part d'un procediment de denegació d'entrada, devolució o expulsió del territori espanyol, així com els procediments en matèria d'asil. El Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia, afegeix dos supòsits[27] més a que se'ls hi aplicarà aquesta Llei: per una banda, "*amb independència de l'existència de recursos per litigar, es reconeix el dret a l'assistència jurídica gratuïta, que se'ls prestarà immediatament, a les víctimes de violència de gènere, de terrorisme*[28]*i tracta d'essers humans, (...) així com els menors d'edat, les persones amb discapacitat psíquica quan sigui víctimes de situacions d'abusos o maltractaments i (...) els causahavents en cas de mort de la víctima, sempre que no fos l'agressor. Als efectes de la concessió del benefici de justícia gratuïta, la condició de víctima s'adquirirà quan es formuli denúncia o querella, o quan s'iniciï un procediment penal, per alguns dels delictes a que es refereix aquest apartat, i es mantindrà mentre estigui en vigor el procediment penal o quan, després de la seva finalització, s'hagués dictat sentència condemnatòria. El benefici de justícia gratuïta es perdrà en el cas de sentència absolutòria en el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins en aquell moment".* Per altre banda, *"amb independència de l'existència de recursos per litigar, es reconeix el dret d'assistència jurídic gratuïta a qui a causa d'un accident acrediti seqüeles permanents que els impedeixin totalment la realització de les tasques de l'ocupació laboral o professional habitual i requereixi d'ajuda d'altres persones per realitzar les activitats més essencials de la vida diària,(sempre i quan) l'objecte del litigi sigui la reclamació (d'una) indemnització pels danys personals i morals patits".*

[26] Previstes en l'article 32 de la Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'associació, BOE núm. 73, de 26 de març de 2002.

[27] Afegeix la lletra g i h.

[28] En l'antiga disposició addicional vuitena es reconeixia el dret a les víctimes de terrorisme.

L'article 3 de la Llei 1/1996 va canviat el seu redactat amb l'aprovació del Reial Decret Llei 3/2013, al modificar els requisits bàsics substituint el requisit d'aplicació general per un règim de llindars. Després de la modificació, es reconeix el dret a l'assistència jurídica gratuïta a totes les persones físiques amb uns recursos i ingressos econòmics bruts que no superin: en primer lloc, "*dues vegades l'indicador públic de renta d'efectes múltiples vigent en el moment d'efectuar la sol·licitud quan es tracti de persones no integrades en cap unitat familiar*[29]". En segon lloc, *"dues vegades i mitja l'indicador públic de renta d'efectes múltiples vigent en el moment d'efectuar la sol·licitud quan es tracti de persones integrades en alguna de les modalitats d'unitat familiar amb menys de quatre membres*[30]". I per últim, "*el triple d'aquest indicador quan es tracti d'unitat familiars integrades per quatre o més membres*[31]". S'entén per unitat familiar "*la integrada pels cònjuges no separats legalment, si escau, amb fills menors, amb excepció dels que es trobin emancipats*" o "*la formada pel pare o mare i els fills menors, excepte els emancipats*". En quan a les persones jurídiques se'ls hi reconeixerà en el cas de que el patrimoni senyalat en el resultat comptable d'un any sigui inferior al triple del IPREM.

L'article 4 de l'anomenada Llei, amb l'aprovació del Reial Decret Llei 3/2013 es va modificar quedant redactat de la següent manera: "*a l'efecte de comprovar la insuficiència de recursos per litigar, es tindrà en compte a més de les rendes i altres béns patrimonials o circumstàncies que declari el sol·licitant, els signes externs que manifestin la seva capacitat econòmica, negant-se el dret a l'assistència jurídica gratuïta si aquests signes, desmentint la declaració del sol·licitant, revelen amb evidència que aquest disposa de mitjans econòmics que superen el límit fixat per la llei. Per valorar l'existència de patrimoni suficient es tindrà en compte la titularitat de béns immobles sempre que no constitueixin l'habitatge habitual del sol·licitant, així com els rendiments del capital mobiliari*".

L'article 5 de la present Llei regula els supòsits de reconeixement excepcional d'aquest dret els quals han quedat modificat de la següent forma. En primer lloc, "*en atenció a circumstàncies familiars del sol·licitant, nombre de fills o familiars al seu càrrec, i en tot cas quan ostenti la condició de ascendent d'una família nombrosa especial, la comissió d'assistència jurídica gratuïta podrà concedir el dret sempre que els ingressos familiars no excedeixin el quíntuple del IPREM, tenint en compte la manca de patrimoni suficient*[32]". En segon i últim lloc, "*en*

[29] Abans eren 15.487,2 €/anuals i ara són 12.780,24 €/anuals.

[30] Abans eren 15.487,2 €/anuals i ara són 15.975,3€/anuals, incrementant l'àmbit d'aplicació.

[31] Abans eren 15.487,2€/anuals i ara són 19.170,36€/anuals.

[32] Abans eren 30.974,4€/anuals i ara són 31.950€/anuals. En la redacció anterior el límit era el quàdruple del SMI.

relació als supòsits de reconeixement excepcional per circumstàncies de salut del sol·licitant i persones amb discapacitat, es tindrà en compte l'anterior límit econòmic i s'afegeix un nou requisit altament limitatiu: "sempre que es tracti de procediments que guardin relació amb les circumstàncies de salut i discapacitat que motivin aquest reconeixement excepcional""[33].

L'article 6 de la Llei 1/1996 estableix el contingut material del dret consistent en l'assessorament i orientació gratuïta prèvia al procediment; la defensa de l'advocat i la representació del procurador gratuïtes; la inserció gratuïta d'anuncis i edictes en diaris oficials; l'obtenció gratuïta de copies, testimoniances, instruments i actes notarials establerts a l'article 130 del Reglament Notarial i en el cas de que no estiguin previstos en aquest article es reduirà el cost en un 80%; l'assistència pericial gratuïta; i la reducció del 80% del drets aranzelaris derivats de l'obtenció de notes, certificats, anotacions, assentaments i inscripcions en els registres de la propietat i mercantil. El Reial Decret Llei 3/2013 va modificar un punt que en l'estudi d'aquell treball és molt important, "*l'exempció del pagament de les taxes judicials".*

L'article 12 de la Llei anomenada, va ser modificar pel Reial Decret Llei 3/2013. "*El sol·licitant del dret a l'assistència jurídica gratuïta ha d'indicar quines són les prestacions incloses a l'article 6 el reconeixement del qual demana. El reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta comportarà en tot cas l'exempció del pagament de les taxes i dipòsits que preveu el número 5 de l'article 6. La sol·licitud del reconeixement del dret es pot formular només als efectes de l'exempció del pagament de les taxes i dipòsits assenyalats.*

El reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, que podrà comprendre totes o algunes de les prestacions que preveu l'article 6, s'instarà pels sol·licitants davant el Col·legi d'Advocats del lloc en què es trobi el jutjat o tribunal que hagi de conèixer del procés principal per al qual aquell se sol·licita, o davant el Jutjat del seu domicili. En aquest últim cas, l'òrgan judicial ha de traslladar la petició al col·legi d'advocats territorialment competent. Quan hi hagi concurrència de litigants en un procés, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta l'ha d'instar individualment per cada un dels interessats.

[33] Agüero Ortiz, Alicia. *Real Decreto-Ley 3/2013, de 22 de febrero, por el que se modifica el régimen de las tasas en el ámbito de la administración de justicia y el sistema de asistencia jurídica gratuita*. Revista CESCO de Dret del Consum nº 5/2013.

Quan d'acord amb les lleis processals, els sol·licitants hagin de litigar sota una sola defensa o representació, s'han de computar, a efectes del reconeixement del dret, la totalitat dels ingressos i havers patrimonials dels sol·licitants. En aquest cas, si s'acredités que els ingressos i havers patrimonials de cadascun dels sol·licitants no sobrepassen els llindars que preveu l'apartat 1 de l'article 3, es procedirà a nomenar advocat i, si escau, procurador del torn d'ofici que hauran assumir la representació i defensa conjunta de tots ells.

Si s'acredités que els ingressos i havers patrimonials de cadascun dels sol·licitants superen els llindars que preveu l'apartat 1 de l'article 3 però no arriben al quíntuple de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples, la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta podrà determinar quines de les prestacions que estableix l'article 6 s'atorgaran als sol·licitants" .

1.4 REL DECRET LLEI 1/2015, DE 27 DE FEBRER, DE MECANISME DE SEGONA OPORTUNITAT, REDUCCIÓ DE CÀRREGUES FINANCERES I ALTRES MESURES DE L'ORDRE SOCIAL

El divendres 27 de febrer es va aprovar el Real Decret Llei 1/2015, de 27 de febrer, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures de l'ordre civil[34]. El que es pretén amb aquesta aprovació, principalment, és modificar les taxes judicials per tal de que les persones físiques quedin exemptes del pagament de les mateixes en tots els ordres i instàncies.

Les noves modificacions que es realitzen de la Llei 10/2012 per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses, les introdueix l'article 11 del present Real Decret Llei, i són les següents:

En primer lloc, hi ha una modificació de l'article 4 sobre les exempcions de la taxa. Per una banda, trobem les exempcions objectives, on s'han suprimit els apartats a)[35] i d)[36], quedant redactat de la següent manera:

"a) La interposició de demanda i la presentació d'ulteriors recursos quan es tracti dels procediments especialment establerts per a la protecció dels drets fonamentals i llibertats públiques, així com contra l'actuació de l'Administració electoral.

b) La sol·licitud de concurs voluntari pel deutor.

[34] BOE núm. 51, de 28 de febrer de 2015.

[35] Redacció de l'apartat a) modificat pel Real Decret Llei 1/2015, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema de assistència jurídica gratuïta: "*a) la interposició de demanda i la presentació d'ulteriors recursos en relació amb els processos sobre capacitat, filiació, matrimoni i menors regulats en el títol I del llibre IV de la Llei d'enjudiciament civil. No obstant això, estaran subjectes al pagament de la taxa els processos regulats en el capítol IV del citat títol i llibre de la Llei d'Enjudiciament Civil que no s'iniciïn de mutu acord o per una de les parts amb el consentiment de l'altre, tot i que hi hagi menors, llevat que les mesures sol·licitades versin exclusivament sobre aquests*."

[36] Redacció de l'apartat d) de la Llei 10/2012 per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses: *"d) la interposició de recurs contenciós administratiu per funcionaris públics en defensa dels seus drets estatutaris*."

c) La presentació de petició inicial del procediment monitori i la demanda de judici verbal en reclamació de quantitat quan la quantia d'aquestes no superi els dos mil euros. No s'aplicarà aquesta exempció quan en aquests procediments la pretensió exercitada es fonamenti en un document que tingui el caràcter de títol executiu extrajudicial de conformitat amb el que disposa l'article 517 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

d) La interposició de recursos contenciós administratius quan es recorri en casos de silenci administratiu negatiu o inactivitat de l'Administració.

e) La interposició de la demanda d'execució de laudes dictats per les Juntes Arbitrals de Consum.

f) Les accions que, en interès de la massa del concurs i prèvia autorització del jutge del Mercantil, s'interposin pels administradors concursals.

g) Els procediments de divisió judicial de patrimonis, excepte en els supòsits en què es formuli oposició o es susciti controvèrsia sobre la inclusió o exclusió de béns, meritant la taxa pel judici verbal i per la quantia que es discuteixi o la derivada de la impugnació del quadern particional a càrrec de l'opositor, i si tots dos es van oposar a càrrec de cada un per la seva respectiva quantia".

Per altra banda, des del punt de vista subjectiu, la novetat principal és la incorporació de les persones físiques com a exempció al pagament de la taxa judicial. A més, hi ha una nova redacció de l'apartat b), al ser necessari el canvi de la paraula persones per persones jurídiques. I per tant quedaria redactat així:

"a) Les persones físiques.

b) Les persones jurídiques a les quals se'ls hagi reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta, acreditant que compleixen els requisits per a això d'acord amb la seva normativa reguladora.

c) El Ministeri Fiscal.

d) L'Administració General de l'Estat, les de les comunitats autònomes, les entitats locals i els organismes públics dependents de totes elles.

e) Les Corts Generals i les assemblees legislatives de les comunitats autònomes".

En segon lloc, de l'aparat segon de l'article 6 s'ha suprimit el paràgraf segon[37].

En tercer lloc, de l'article 7 es modifica l'apartat segon i es suprimeix l'apartat tercer[38], quedant redactat de la següent manera:

"2 . Haurà de satisfer, a més, la quantitat que resulti d'aplicar a la base imposable determinada d'acord amb el que disposa l' article anterio , el tipus de gravamen que correspongui, segons la següent escala".

I finalment, en l'apartat primer de l'article 8[39] s'afegeix un segon paràgraf, que queda redactat com segueix:

"No obstant això, no hauran de presentar autoliquidació els subjectes a què es refereix l' apartat 2 de l'article 4".

---

[37] Paràgraf segon de l'apartat segon de l'article 6 introduït pel Real Decret Llei 1/2015, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema de assistència jurídica gratuïta. *"Es consideraran, a efectes de la determinació de la base imposable, com procediments de quantia indeterminada els processos regulats en el capítol IV del títol I del llibre IV de la Llei d'enjudiciament civil no exempts de l' abonament de la taxa*".

[38] Apartat tercer de l'article 7 introduït pel Real Decret Llei 1/2015, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema de assistència jurídica gratuïta: *"3. Quan el subjecte passiu sigui persona física s'ha de satisfer, a més, la quantitat que resulti d'aplicar a la base imposable de la taxa un tipus del 0,10 per cent amb el límit de quantia variable de 2.000 euros".*

[39] Apartat primer de l'article 8 de la Llei 10/2012 per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses: *"1. Els subjectes passius han d'autoliquidar aquesta taxa d'acord amb el model oficial establert pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i l'han d'ingressar en el Tresor Públic d'acord amb el que disposen la legislació tributària general i les normes reglamentàries de desplegament d'aquest article".*

CAPÍTOL 2. LA DIMENSIÓ CONSTITUCIONAL DE LES TAXES JUDICIALS

2.1 INTRODUCCIÓ

En el 1978 és va aprovar la màxima llei escrita en el nostre ordenament jurídic, la Constitució, on es regulen els deures i drets fonamentals dels ciutadans.

El legislador no va tardar ni una dècada, després de la seva aprovació, en suprimir les taxes judicials mitjançant la Llei 25/1986, de 24 de desembre[40]. Posteriorment, és van tornar a restablir a través de l'aprovació de la Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures administratives i fiscals i l'ordre social. Tot i que en aquesta Llei, només quedaven subjectes a la seva aplicació les persones jurídiques amb una elevada capacitat econòmica, no es va poder evitar que el Tribunal Constitucional realitzés sobre aquesta un control de constitucionalitat.

No obstant això, no va ser fins l'aprovació de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, quan es va generar més polèmica, no només en els àmbits jurídics, sinó també en el conjunt de la societat[41], a causa de l'elevació de la quantia de les taxes i de la seva generalització a tota la ciutadania. Tal i com estableix Alicia González Alonso[42], "*la improvisació i les presses amb la que tal decisió política es va adoptar varen portar com a conseqüència (dos) episodis certament desafortunats. (En primer lloc), el fet de que la seva entrada en vigor no pogués fer-se efectiva degut a la demora en l'aprovació dels models per l'autoliquidació de la taxa, va portar com a conseqüència la pèrdua de recaptació d'unes quantes desenes de milers d'euros per aquest concepte en un moment de greu crisi econòmica*[43]". En segon lloc, la gran quantitat de queixes

[40] Quan en el 1978 es va aprovar la Constitució, es trobava vigent el Decret 1035/1959, de 18 de juny, pel que es convaliden i regulen les taxes judicials.

[41] L'Informe anual de les Corts Generals elaborat pel Defensor del Poble de l'any 2012 estableix: "*En aquest any ha de destacar-se l'amplia contestació ciutadana a la Llei 10/2012, de 20 de novembre, pel que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i del Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses. Més de 3.800 els escrits rebuts pel Defensor del Poble en contra d'aquesta Llei dels quals 2.700 eren peticions de recurs d'inconstitucionalitat*". *Informe Anual de les Corts Generals, 2012,* Defensor del Poble, p. 91.

[42] Professora Contractada Doctora de Dret Constitucional de la Universitat Autònoma de Madrid.

[43] El model no va ser aprovat pel Ministeri d'Hisenda fins el 13 de desembre.

dels ciutadans dirigides a la Defensora del Poble[44], Soledad Becerril, sobre aquesta Llei va incentivar-la a que elaborés i entregués al Ministre de Justícia, Alberto Ruiz Gallardón, un escrit en el que formulava recomanacions per modificar aspectes substancials de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, coneguda com Llei de Taxes Judicials. Va recomanar, "*reduir la quantia de les taxes de la primera instància civil i contenciosa administrativa; modular la quantia de les taxes en funció de la capacitat econòmica en el cas de les persones jurídiques; i moderar la quantia de les taxes per facilitar l'accés als recursos dels diversos processos. Així mateix, va proposar la supressió de les taxes que meritaven quan s'enjudiciaven procediments sancionadors; les dels procediments d'execució hipotecària: lles dels recursos de súplica i cassació en l'ordre civil; i les d'execució de resolucions arbitrals de consum. Per últim, va recomanar retornar les taxes ja cobrades a les persones que resulten beneficiaries segons la nova normativa d'assistència jurídica gratuïta* [45]". Escrit que va incidir en la posterior modificació de la Llei de taxes judicials, tres mesos després de la seva entrada en vigor, pel Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer.

El que s'intentarà fer en els següents apartat, dins d'aquest capítol, és descobrir quin és el judici de constitucionalitat que emet el Tribunal Constitucional en relació amb les taxes judicials, al tenir la competència per a poder verificar si es produeix o no una extralimitació per part del legislador.

2.2 CONSIDERACIONS PRÈVIES RELACIONADES AMB LES TAXES JUDICIALS

És imprescindible tenir en compte la clàusula del Estat Social i Democràtic de Dret, l'afirmació del Poder Judicial com a poder de l'Estat i el dret fonamental de l'accés al jutge i el que disposa l'article 119 CE, per a poder fer un bon anàlisi de la constitucional de la regulació de les taxes judicials.

[44] En l'Exposició de Motius del Real Decret Llei, s'estableix que "(...) s'introdueixen una sèrie de canvis en la Llei 10/2012, de 20 de novembre, amb l'objecte d'atendre amb la major celeritat els plantejament exposats pel Defensor del Poble".

[45] Defensor del Poble. Notícies. "*La intervención del Defensor del Pueblo consigue la modificación de la Ley de Tasas Judiciales"*.

2.2.1 L'ESTAT DE DRET GARANT DELS DRETS I INTERESSOS LEGÍTIMS DELS CIUTADANS

L'article 1.1 de la Constitució Espanyola estableix que "*Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de Dret que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític*". En el paràgraf segon del mateix article institueix als poders públics en l'obligació de promoure les condicions necessàries per què la llibertat i la igualtat siguin reals i efectives, i de remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud, amb la finalitat de que tots els ciutadans puguin obtenir justícia qualsevol que sigui la seva situació econòmica o la seva posició social. En l'àmbit de l'Administració de Justícia els valors constitucionals es manifesten en el dret a obtenir la tutela judicial efectiva dels drets i interessos legítims, reconeguts a l'article 24 de la CE.

Una de les afirmacions que ens ofereix l'article senyalat anteriorment és la del Estat de Dret, la qual està molt relacionada amb l'article 24.1 CE, al no haver Estat de Dret si no es permet accedir als tribunals per poder fer efectiva la garantia dels drets i interessos legítims. "*L'Estat de Dret va confiar al poder estatal la garantia de que l'individu podria efectivament exercitar els drets fonamental, i, entre ells, l'accés als tribunals de justícia, sense que aquest exercici es veiés impedit per forces estranyes. I al expressar el seu reconeixement, l'article 24 CE, imposa, expressament, l'exigència de la seva efectivitat real, reconeixement a tots els ciutadans: "el dret a obtenir la tutela judicial efectiva dels jutges i tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims*[46]".

Per tant, podem afirmar que quan el legislador incideix en el dret a la tutela judicial efectiva afecta alhora a l'Estat de Dret. El dret constitucional de la tutela judicial efectiva, recollit a l'article 24 de la Constitució i en els Convenis Internacionals és un pilar de l'Estat de Dret, perquè és el límit a l'arbitrarietat de l'Estat i dels poders públics[47].

No em de relacionar exclusivament l'establiment de tributs amb el fet de fer efectiva la clàusula del Estat Social, és a dir, les despeses que genera l'Estat per la prestació de tutela judicial, sinó que hem de tenir en compte que al afectar al dret de l'article 24 CE també afectarà a l'Estat de Dret, d'acord amb l'afirmació de paràgraf anterior. Tal i com ho diria Alicia

---

[46] De Prada Rodríguez, Mercedes. *El acceso a la justicia y las tasas judiciales.* Actualidad Civil, nº2, Sección A fondo, febrer de 2005, Editorial La Ley.

[47] Del Caprio Fiestas, Verónica. *Justicia para el que pueda pagarla. Un alegato contra las tasas con ejemplos de procesos civiles de consumo.* Revista CESCO de Derecho de Consumo, nº 4/2012.

González Alonso[48] "*una intervenció legislativa que no respecta, en els termes constitucionals imposats, el dret d'accés a la jurisdicció no només està lesionant drets subjectius dels ciutadans sinó a més un dels principis estructurals de l'ordenament constitucional*".

2.2.2 LA GRATUÏTAT DE LA JUSTÍCIA

L'elevació a rang constitucional del dret a la gratuïtat de la justícia de l'article 119 de la CE ha estat conseqüència del dret establert a l'article 24 CE, el dret fonamental a la tutela judicial efectiva. És la única forma de que es compleixi l'efectivitat del principi d'igualtat com a valor fonamental i inspirador del nostre Estat social d'acord amb l'article 1 de la CE, i la dimensió essencial de la seguretat jurídic com a dret fonamental de la jurisdicció.

Com ha assenyalat la doctrina Gómez Colomer, el concepte de justícia gratuïta és utilitzat indistintivament per definir dos aspectes diferents: per una part es tracta d'un dret i per altre també es considera com un procediment o mecanisme processal per aconseguir l'efectivitat del dret[49]. Per tant, aquesta institució conforma un dret, en quan al conjunt de normes per exercir l'acció personal, i a la vegada, un procés en el que es tramita, reconeix, tutela, habilita i garantitza aquest dret.

Pel fet de que la Constitució garanteixi el dret a la tutela judicial efectiva, no significa que la Justícia hagi de ser gratuïta. La gratuïtat de la justícia i tutela judicial efectiva poden semblar iguals, però són realitats jurídiques diferents[50]. Des del moment en què la Constitució encomana al legislador la regulació de l'abast de la gratuïtat de la justícia, està reconeixent que el ciutadà pot pagar pels serveis que rep de l'Administració de Justícia i només en els supòsits en els que s'acrediti "insuficiència de recursos per litigar", sinó que és la Constitució la mateixa que consagra la gratuïtat de la justícia.

---

[48] Veure peu de página 43.

[49] Juan Luis. Revista general del dret núm. 452.

[50] Així ho declara el Tribunal Constitucional en diverses sentències, com per exemple la STC 10/2008 que estableix al respecte: "*la jurisprudència constitucional ha destacat reiteradament la relació existent entre el dret a l'assistència jurídica gratuït de qui manca de recursos econòmics per a litigat (article 119 CE) i el dret a la tutela judicial efectiva (article 24 CE). Així, aquell dret té un caràcter instrumental respecte del dret d'accés a la jurisdicció, ja que el seu objectiu directe és permetre que aquella persona que no tingui medis econòmics suficient actuí en el procés per exercitar pretensions o be combatre les contràries, tractant d'assegurar que ningú quedi processalment indefens per falta de recursos per litigar".* (Fonament Jurídic 2º).

Podem afirmar que el legislador té molt marge de maniobra alhora de determinar certs aspectes en relació al dret a l'assistència jurídica gratuïta[51], com per exemple determinar si s'atribueix aquest dret a tots els ciutadans o tal i com estableix l'article 119 CE només aquelles persones "que acreditin insuficiència de recursos per litigar".

2.3 LES TAXES JUDICIALS I ELS LÍMITS CONSTITUCIONALS

El Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en varies sentències, com per exemple les SSTC 20,79,85,104,125 i 190/2012, sobre sí és contrari o no a la Constitució sotmetre el dret d'accés al jutge, ja sigui en primera instància o en la interposició de recurs, al pagament d'un tribut a totes aquelles persones que resultin beneficiades per l'actuació judicial.

2.3.1 LA CONSTITUCIONALITAT DE L'ESTABLIMENT D'UN SISTEMA DE TAXES JUDICIALS

El Tribunal Constitucional en la STC 20/2012, disposa que la Constitució no garanteix un dret fonamental a la gratuïtat de la justícia[52], sinó que el legislador, dins de la seva llibertat de configuració, "*pot optar un model de finançament de la justícia mitjançant impostos o (...) en el que siguin els justiciables qui hagin de suportar les despeses generades per la seva demanda de justícia mitjançant taxes o aranzels, o ve per qualsevol dels possibles models mixtos que es financen parcialment amb càrrec a impostos i amb càrrec a taxes abonades per qui resulti beneficiat per l'actuació judicial*" (Fonament Jurídic 8).

"*El legislador no només es recolza en la sentència abans citada per declarar la constitucionalitat d'aquesta institució, sinó que amb els objectius de racionalitzar l'exercici de la potestat jurisdiccional, millorar el finançament del sistema judicial i l'assistència jurídica gratuïta, es defensa en el reconeixement pel Tribuna Constitucional de la viabilitat d'un model*

[51] Una altre decisió per part del legislador que està fins de les seves competències és la supressió de les taxes judicials mitjançant una Llei, com per exemple la Llei 25/1986, de 24 de desembre de supressió de les taxes judicials.

[52] Aquesta afirmació del TC no és una novetat en aquesta sentència, sinó que així ho havia establert en una jurisprudència reiterada. (STC 16/1994)

en que part del cost de l'Administració de Justícia sigui suportat per aquells que més se'n beneficien[53]".

L'Advocacia de l'Estat i el Ministeri Fiscal no han dut a terme la mateixa interpretació que el Tribunal Constitucional, ja que aquests consideren que l'establiment d'un sistema de taxes judicials no respecta el contingut de la Constitució, al entendre que la interpretació de l'Alt Tribunal seria inconstitucional, al mancar de proporcionalitat la mesura aplicada per aquest i al existir d'una mesura menys costosa pels ciutadans. Per tant, la no presentació de l'autoliquidació de la taxa judicial hauria de suposar la paralització del procediment i la posterior comunicació del impagament a l'Administració Tributària i no la seva inadmissió.

La Llei 53/2002 preveia que el "*Secretari Judicial (donaria) curs al mateix"*, deixant oberta la interpretació consistent en la possible subsanació del defecte formal. És cert, que la LTJ avança alguna cosa respecte de la llei anterior, però no acaba d'aclarir del tot l'expressió de "*donarà lloc a la preclusió de l'acte processal*", al poder seguir generant confusions i interpretacions contràries al que pretén el legislador, tot i que el legislador, conscient de que la seva redacció no es afortunada, puntualitza "*i la conseqüent continuació o finalització del procediment segons procedeixi".*

El Tribunal Constitucional ha rebutjat aquesta argumentació al·legant que "*el que ha fet el legislador no és establir un impost que gravi a qui demanda justícia davant del tribunals, impost que efectivament podria ser gestionat per l'Administració Tributària. El legislador ha establert una taxa, que és un tribut que, a diferència dels impostos, ha de ser satisfet total o parcialment com a requisit imprescindible per a iniciar la prestació del servei o la realització de l'activitat que beneficia de manera particular al subjecte passiu (...)".* I per tant, tal i com havia exposat en la sentència: "*condicionar l'accés a la jurisdicció civil en els termes en els que ho fa la Llei 53/2002, resulta constitucionalment (correcte)*[54]".

No obstant això, hi ha certs jutges i tribunals ordinaris que no han seguit la interpretació del Tribunal Constitucional, com per exemple la Sala Tercera del Tribunal Suprem, sinó que han aplicant, d'acord amb les seves consideracions, que la falta de pagament de la taxa no ha de

---

[53] De Prada Rodríguez, Mercedes. *El acceso a la justicia y las tasas judiciales.* Actualidad Civil, nº2, Sección A fondo, febrer de 2005, Editorial La Ley.

[54] En el FJ 11º s'estableix expressament: "*La previsió legal de que, si la taxa judicial no és liquida i abonada la potestat jurisdiccional civil no ha de ser exercitada en benefici del subjecte passiu, és una conseqüència ineludible de la regulació legal, que no suscita reparo de constitucionalitat*".

comportar l'arxiu de les actuacions, sinó la seva comunicació a l'Agència Tributària[55]. Haurem de deixar passar el temps per a comprovar si gràcies a la STC 20/2012, fan donar un gir al Tribunal Suprem en aquesta línea jurisprudencial.

El Tribunal Constitucional, com podeu comprovar, tot i l'oportunitat de poder acollir una interpretació menys restrictiva del dret fonamental d'accés als tribunals, no ha dubtat en defensar la seva teoria, no només a confirmat la constitucionalitat de les taxes, sinó que a més expressament reconeix la viabilitat d'un model en el qual part del cost de l'Administració de Justícia sigui suportat pels qui més se'n beneficien. Fins i tot, el Tribunal Europeu de Drets Humans ha declarat que l'establiment d'un sistema de taxes judicials no vulnera el que disposa l'article 6.1 CEDH[56]. En el mateix sentit es pronuncia el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, al considerar que no és contrari a l'article 47 de la Carta dels drets fonamentals el fet de que el cost de la Justícia sigui sufragat pels propis justiciables[57].

Ara ve, no hem de generalitzar que qualsevol sistema de taxes judicials es pot establir d'acord amb la Constitució, sinó que el Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en relació al sistema aplicat a Espanya. Haurem de tenir en consideració, per tal de saber si un sistema és contrari o no a la Constitució, els límits a que queda vinculat el legislador. A continuació, distingiré els límits derivats de l'article 119 CE i de l'article 24.1 de la norma fonamental.

2.3.2 LÍMITS DERIVATS DE L'ARTICLE 119 CE

El reconeixement exprés del dret a la justícia gratuïta ha estat un important avanç per a poder fer real el dret a la tutela judicial efectiva de l'article 24 CE, i poder reforçar el principi d'igualtat recollit a l'article 1 CE, al eliminar la discriminació que ocasiona la falta de recursos. Fins el 1974 era considerat com un deure honorífic o caritatiu dels advocats al defensar gratuïtament els considerats pobres.

---

[55] En aquest sentit las SSTS de 5 de maig de 2008 (RJ, 2010, 3584) i 27 de febrer de 2012 (RJ, 2012, 4274) estableixen que "*aquests noves taxes judicials tenen, sens dubte, (molts aspectes criticables), però no obstant (això), la majoria de les esmenes formulades (...) contra el Projecte de Llei han focalitzat el seu rebuig en el ser caràcter imperatiu per amb l'accés a la justícia i en la limitació que suposa a la tutela judicial efectiva dels justiciables el que, a la vista de la jurisprudència del Tribunal Suprem que recentment acabem d'examinar, no s'ajusta a la realitat*".

[56] La Sentència Kreuz c. Polonia, de 19 de juny de 2001.

[57] La STJUE de 22 de desembre de 2010, as DEB Deutsche Energiehandels-und Beratungsgesellschaft mBH.

S'ha d'entendre per dret a la gratuïtat de la justícia "*no només la garantia dels interessos dels particulars, sinó també dels interessos generals de la justícia en tant que tendeixen a assegurar els principis de contradicció i igualtat processal entre les parts i facilitar així a l'òrgan judicial la cerca d'una sentència ajustada al Dret*". És un dret prestacional i de configuració legal, i tant el seu contingut com les condicions de l'exercici venen delimitades en els casos i en la forma que el legislador determini. La sentència 16/1994 ens indica que "*la formula constitucional, en tot cas, respecte de qui acrediti insuficiència de recursos per litigar, tanca un nucli indisponible que, sense necessitat de definir-lo de forma exhaustiva, suposa, sense dubte, que la justícia gratuïta ha de reconèixer a (aquelles persones) que no puguin fer front a les despeses originades pel procés (incloent els honoraris des Advocats i els drets aranzelaris dels Procuradors, quan la seva intervenció sigui preceptiva o necessària en atenció a les característiques del cas), sense deixar d'atendre les seves necessitats vitals i a les de la seva família, amb l'objecte de que ningú quedi privat de l'accés a la justícia per falta de recursos econòmics*[58]".

En reiterada doctrina, com seria la STC 10/2008, el Tribunal Constitucional ha establert que "*encara que (el) dret (a la gratuïtat de la justícia) s'hagi considerat com a prestacional i de configuració legal, el que implica que la determinació del seu contingut i específiques condicions de l'exercici siguin atribució del legislador, és de subratllar que la llibertat de configuració del legislador deriva de l'article 119 CE no és absoluta, doncs també en aquest precepte s'afirma expressament que en tot cas la justícia serà gratuïta per a qui acrediti la insuficiència de recursos per litigar*." Estem davant "*d'un contingut constitucional indisponible pel legislador que obliga a reconèixer ineludiblement el dret a la gratuïtat de la justícia a les persones que justifiquen la manca dels medis necessaris per a interposar una demanda*" (SSTC 117/1998, de 2 de juny, FJ 3; 183/2001, de 17 de setembre, FJ 2; 180/2003, de 13 d'octubre, FJ 2, i 127/2005, de 23 de maig, FJ 3), "*i amb això es satisfan així no només l'interès particular, sinó també els interessos generals de la justícia, quedant preservats els principis de contradicció i igualtat processal, facilitant al propi temps al òrgan judicial l'adopció d'una decisió ajustada al Dret*" (SSTC 97/2001, de 5 d'abril, FJ 5 i 187/2004, de 2 de novembre, FJ 3)."

S'exigeix a l'Estat a més d'una estimable esforç pressupostari, la responsabilitat de garantitzar i dignificar la prestació d'un servei que, a més de públic, és bàsic per l'exercici tant del citat dret constitucional al benefici, com per la posterior efectivitat dels drets fonamentals a la justícia i al de ser adequadament defensat.

[58] Doctrina seguida, entre d'altres en les SSTC 12/1998, de 15 de juny, i 117/1998, de 2 de juny, així com el STC 166/1999, de 16 de juny.

La mancança de medis per litigar, esta molt relacionada amb la capacitat econòmica del litigant, però no entrarem a analitzar aquesta perspectiva sinó la de si els ciutadans es veuen impossibilitats per accedir als tribunals com a conseqüència d'això.

Aquesta limitació, constitueix un concepte jurídic indeterminat, hi ha estat el TC el que ha anat perfilant aquest concepte, permetent al legislador l'aplicació d'un nombre elevat d'opcions per determinar si una persona disposa o no de recursos suficients, i declarant constitucional, entre d'altres, l'establiment d'un quantum com a criteri objectiu. El TC en la STC 16/1994 va declarar que "*la utilització del doble del salari mínim com a criteri objectiu per determinar el límit econòmic per sota del qual és té dret a la justícia gratuïta és un criteri respectuós amb el contingut indisponible de l'article 119 CE*". No obstant això, també aquesta STC va comptar amb un vot particular contrari a les seves interpretacions del Magistrat J. D. Gonzàlez Campos que establia que "*la insuficiència de recursos per litigar de l'article 119 CE*[59] *per la seva generalitat i amplitud no pot ser concretada únicament mitjançant un quantum objectiu*".

En relació a la Llei 52/2002, de 30 de desembre, el TC no va haver de profunditzar en la determinació de tal concepte perquè aquesta només tenia com a subjectes actius les persones jurídiques amb una elevada capacitat econòmica[60]. Tot i així, considero s'hauria de profunditzar tal concepte, al formar part de la quantia de la taxa no només una quota fixa sinó també una quota variable en relació a la quantia del procés, ja que es podrien donar supòsits en els que un ciutadà acredités capacitat econòmica en alguns procediments i en altres, a causa de la quota variable, suposes un impediment. Aquesta realitat podria ser abordada des de dos punts de vista diferents.

Per una banda, podria donar-se el cas de que un cop aplicada la llei sorgissin un gran nombre de casos de caràcter inconstitucional o que aquest nombre no fos tant rellevant. En el primer cas s'hauria de declarar la inconstitucionalitat de la norma. En canvi, en el segon cas, al no ser del tot clar, no es podria donar la inconstitucionalitat sense la unanimitat del Tribunal, i per tant és menys probable que es doni. Hi ha jurisprudència constitucional al respecte on es produeix aquesta mateixa problemàtica no esdevé inconstitucional per la falta d'unanimitat del Tribunal.

---

[59] El Tribunal va senyalar que "*el legislador espanyol recorre amb freqüència al salari interprofessional com a dada objectiva a partir de la qual es mesura la capacitat econòmica per accedir a determinats beneficis o ajudes públiques*".

[60] El Tribunal Constitucional va establir en el FJ 9º de la STC 20/2012 que "*no era precís profunditzar en els límits que se'n deriven de l'article 119 CE degut a que la interlocutòria que ha plantejat la qüestió d'inconstitucionalitat no alberga dubte alguna sobre la capacitat econòmica de l'entitat litigant, una important companyia d'assegurances, per abonar la taxa judicial* (...)".

Per altre banda, una altra forma d'aproximar-se a la problemàtica és establir un criteri objectiu per determinar quan una persona manca de medis. El TC va declarar que utilitzar com a criteri el doble del salari mínim professional era constitucional en els termes en els que es preveia llavors en la LEC 1881.

Hem de tenir en compte que quan la STC 16/1994 declarava la constitucionalitat del criteri objectiu, el cost que suposava l'accés als tribunals era el pagament dels honoraris de l'advocat i del procurador, el qual es podia pactar el seu termini, podent-te'l aplaçar fins al finalitzar el procediment. Tota persona podria triar el lletrat d'acord amb la seva capacitat econòmica en el cas de que no gaudís del benefici de justícia gratuïta. No obstant això, avui en dia no es permet posposar o aplaçar bona part de les despeses del procediment, és a dir, el pagament de la taxa.

Per acabar amb aquest apartat, haig de fer referència a les SSTC 117/1998, 180/2003 i 217/2007, entre d'altres, les quals afirmen la relació existent entre l'article 119 i 24.1 CE, ja que "*la regulació que no assegura la prestació de justícia gratuïta a les persones que manquen de medis econòmics per litigar, no només podria vulnerar l'article 119.1 CE sinó també el 24.1, en la mesura en que es converteix en un obstacle per residenciar davant del jutge la tutela dels drets i interessos legítims*".

2.3.3 LÍMITS DERIVAT DE L'ARTICLE 24.1 CE

El Tribunal Constitucional fa temps va definir el contingut del dret del article 24.1 CE com el dret a poder accedir a la jurisdicció per promoure l'activitat jurisdiccional, per tal de que, un cop plantejades les pretensions, els jutges i tribunals instats dictin una resolució fundada en el dret.

"*El dret a la tutela judicial efectiva no és un dret de llibertat sinó de prestació. Per poder exercir-lo resulta imprescindible la intervenció del legislador, que és a qui correspon ordenar la planta judicial i elaborar les lleis de competència i procediment per a cada un dels ordres jurisdiccionals (art. 117.3 CE)*[61]". No obstant això, d'acord amb la STC 99/1985, FJ 4, "*ni el legislador podria posar qualsevol obstacle, ja que ha de respectar el contingut essencial, ni ningú que no sigui el legislador pot crear impediments o limitacions al dret a la tutela judicial, l'exercici només per llei pot regular*". Malgrat reconèixer "*un àmbit de llibertat ampli en la definició o determinació de les condicions i conseqüències l'accés a la justícia, li impedeix establir límits al dret que no tinguin com a funció el protegir o preservar altres drets, béns o*

[61] Álvarez-Ossorio Micheo, Fernando. *Tasas Judiciales: entre principio de proporcionalidad y política de derechos fundamentales*. Revista espanyola de dret constitucional núm. 100, gener-abril 2014.

interessos constitucionalment reconeguts i que guardin a més una adequada proporcionalitat entre la naturalesa del procés i la finalitat perseguida[62]".

El TEDH s'ha pronunciat en el mateix sentit que el TC alhora de definir el contingut de l'article 6.1 CEDH,: "*Tota persona té dret a que la seva causa sigui escoltada equitativament, públicament i dins d'un termini raonable, per un tribunal independent i imparcial, establert per llei, que decidirà els litigis sobre seus drets i obligacions de caràcter civil o sobre el fonament de qualsevol acusació en matèria penal dirigida contra ella*". No obstant això, també ha afirmat que aquest dret no és absolut, al "*reconeix que per la seva pròpia naturalesa aquest dret es presta a limitacions implícites en la mesura que requereix de regulació per part de l'Estat*", però sense oblidar que aquestes limitacions s'han de sotmetre al principi de proporcionalitat: "*necessitat d'una finalitat legítima i existència d'una raó de proporcionalitat entre els mitjans empleats i la fi que es pretén protegir*[63]".

Podem comprovar que, tant el TC com el TEDH, afirmen que el dret a la tutela judicial efectiva, en la seva vessant del dret d'accés als tribunals, pot ser objecte de limitacions de diversa naturalesa, però sempre amb un control constitucional de la compatibilitat de la restricció en l'accés al jutge amb el contingut declarat del dret a través del principi de proporcionalitat[64].

---

[62] Fonament jurídic 7 de la STC 20/2012.

[63] La STEDH Brualla Gómez de la Torre vs. Espanya, de 19 de desembre de1997, pàg. 33-34, en què el TEDH entra a analitzar les condicions d'admissibilitat dels recursos de cassació en matèria d'arrendament de negoci. En aquesta sentència el Tribunal europeu admetrà que els recursos de cassació, tenint en compte el paper que juga en l'organització jurisdiccional del Tribunal Suprem, es podran veure sotmesos per a la seva admissió un major nombre de requisits formals (veure, així mateix, STEDH Levages prestations Services vs . França, de 23 d'octubre de 1996, pàg. 46-47)

[64] De la mateixa manera ha raonat el TJUE quan s'ha pronunciat sobre els possibles límits al dret a la tutela judicial efectiva reconegut en l'article 47 de la CDFUE. Així, vegeu, STJUE Unibet vs. Suècia, de 13 de març de 2007 (Gran Sala), Assumpte C-432-05, pàg. 37 i 42-43: "*D'entrada s'ha de recordar que, segons jurisprudència reiterada, el principi de tutela judicial efectiva és un principi general del Dret comunitari, que resulta de les tradicions constitucionals comunes als Estats membres, que ha estat consagrat en els articles 6 i 13 del Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals (...) que també ha estat reafirmat en l'article 47 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, proclamada el 7 de desembre de 2000 a Niça (DO 2000, C 364, pàg. 1). (...) Encara que, en principi, incumbeix al Dret nacional determinar la legitimació d'un justiciable per exercitar una acció judicial, el Dret comunitari exigeix, no obstant, que la normativa nacional no atempti contra el dret a una tutela judicial efectiva (...) Així, correspon als Estats membres preveure un sistema de vies de recurs i de procediments que permeti garantir el respecte del dret a la tutela judicial efectiva (sentència Unió de Petits Agricultors / Consell, abans esmentada, apartat 41). (...) En aquest context, la regulació processal de les accions destinades a garantir la tutela dels drets que l'ordenament jurídic comunitari confereix als justiciables no ha de ser menys favorable que la referent a recursos semblants*

Quan es vol desenvolupar un control de constitucionalitat d'un sistema de taxes judicials, com ja he establert en el paràgraf anterior, no només haurem de tenir en compte l'article 119 CE sinó també haurem d'analitzar la seva conformitat o no en relació a l'article 24.1CE[65].

D'aquesta manera, si s'estableix una taxa judicial tant elevada que esdevingués desproporcionada, seria contrària a les exigències derivades de l'article 24.1 CE, esdevenint irrellevant la capacitat econòmica del litigant. Haurien de tenir en compte, a més a més, la tesis que ha acollit el Tribunal Constitucional de la doctrina del Tribunal Europeu de Drets Humans, el qual ha declarar que "*unes taxes judicials excessives poden ser contràries al que preveu l'article 6.1 CEDH*".

Des del meu punt de vista, considero que seria necessari concretar més aquesta desproporcionalitat de les taxes judicials. Un criteri que seria adient per establir la seva inconstitucionalitat seria la no superació dels béns objecte del litigi, ja que això suposaria una desproporcionalitat per l'accés a la jurisdicció. Hem de tenir en compte, que no només està en joc el que disposa l'article 24.1 CE sinó també l'article 106 CE. Hi ha alguns autors que, tot i tractar-se d'un dret fonamental, han anat en contra de les crítiques referent a la desproprocionalitat entre la quantia de la taxa i els béns sobre els que es litiguen, els quals crec que confonen el preu públic amb la taxa.

Per finalitzar, considero que és essencial parlar del dret d'accés als tribunals en l'àmbit dels recursos. Abans d'entrar a l'estudi, es de conveniència veure la diferenciació que la sentència 37/1995 del Tribunal Constitucional va establir: "*no pot equiparar-se el dret d'accés a la jurisdicció i el dret d'accés als recursos. (...) El primer constitueix una vessant nuclear del genèric dret a la tutela judicial efectiva, no succeeix el mateix amb el segon. La Constitució només garantitza el dret a l'existència de recursos en l'ordre penal, i més concretament, en el cas de les sentències condemnatòries. En la resta d'ordres jurisdiccionals, el legislador és lliure alhora d'establir nous medis d'impugnació, o suprimir o restringir els ja existents*[66]".

---

de naturalesa interna (principi d'equivalència) ni fer impossible en la pràctica o excessivament difícil l'exercici dels drets conferits per l'ordenament jurídic comunitari (principi d'efectivitat)".

[65] Sainz de Robles ja havia senyalat que "*l'article 119 de la Constitució, en relació amb l'article 24 estableix una exigència indefugible: ningú pot quedar privat de l'accés a la tutela judicial efectiva per falta de medis econòmics ni, òbviament, ningú pot quedar privat de medis econòmics per la necessitat de litigar*". Sainz de Robles Rodriguez, F.C. (1983): "El Poder Judicial en la Constitución*", el Poder Judicial,* vol. I, Madrid, pàg. 37.

[66] La protecció dels drets fonamentals de l'article 24.1 de la Constitució després de la objectivització del recurs d'ampar". Revista Pràctica del dret, CEF Legal núm. 139- 140, agost-setembre 2012, pàg. 59 a 106. "*Els medis d'impugnació i les accions de rescissió i d'anul·lació de les resolucions judicials (no son) els únics instruments a través dels quals poden tutelar-se les vulneracions de drets fonamentals en*

El Tribunal Constitucional en la STC 79/2012, va declarar de forma general que sotmetre el dret d'accés al recurs al pagament d'una taxa no és contrari a la Constitució, establint expressament que: "*amb major raó hem d'arribar a la mateixa conclusió quan el que es subordinen al abonament de la taxa judicial no és l'admissió d'una demanda, protegida pel dret d'accés a la justícia, sinó l'admissió d'un recurs establert per la Llei, com és el recurs d'apel·lació civil, fons el dret d'accés als recursos rep un menor grau de protecció des del punt de vista del dret fonamental a la tutela judicial efectiva*". No obstant això, posteriorment va puntualitzar que "*podrien ser inconstitucionals si la quantia de les mateixes resulta excessivament elevada, de tal manera que obstaculitzi o impedeixi l'exercici del dret fonamental*".

2.4 LES TAXES JUDICIALS I EL DRET A LA TUTELA JUDICIAL EFECTIVA

Tal i com he establert anteriorment, tant el TC com el TEDH, i ara juntament amb el TJUE, afirmen que el dret a la tutela judicial pot ser objecte de limitacions. Tenint en compte la posició de cada Tribunal, interpretaríem que el Tribunal d'Estrasburg ha estat el que ha marcat les pautes als altres tribunals. No obstant això, si ens posem a analitzar algunes de les sentències que han dictat, podrem constatar que no ha estat així, sinó que "*impera (...) una coincidència natural que neix de la interpretació autònoma dels drets a la tutela judicial reconeguts en les diferents normes constitucionals a què aquests tribunals (estan sotmesos)*[67]". Per tant, seguidament plasmarem les seves interpretacions.

Per una banda, el Tribunal Europeu de Drets Humans sosté que "*el interès d'una bona administració de justícia pot justificar la imposició d'una restricció financera en l'accés de tothom a un tribunal*[68]", per tal de poder "*dissuadir la interposició de demandes abusives i*

---

les que incorren els òrgans judicials en l'exercici de la funció jurisdiccional i més concretament, dels drets fonamentals garantitzats en l'article 24 CE".

[67] Álvarez-Ossorio Micheo, Fernando. *Tasas Judiciales: entre principio de proporcionalidad y política de derechos fundamentales*. Revista espanyola de dret constitucional núm. 100, gener-abril 2014.

[68] El cas Tolstoi-Miloslavsky vs. Regne Unit, de 13 de juliol de1995, pàg. 66 i següents i el cas Brualla Gómez de la Torre vs. Espanya, de 19 de desembre de 1997, pàg. 33.

assegurar els fons públics necessaris per al funcionament de la justícia[69]", ja que del "*dret d'accés a tribunal no es desprèn un dret incondicional a obtenir un ajut de justícia gratuïta*[70]".

El TJUE només ha dictat una sentència sobre aquesta matèria i de forma molt implícita. En el cas DEB vs. R.F. d'Alemanya es discutia la possibilitat de que les persones jurídiques poguessin acollir-se o no a la justícia gratuïta. El Tribunal de Luxemburg va resoldre, d'acord amb l'article 47 CDFUE[71], que els Estats podien condicionar el accés a la justícia al previ abonament de taxes o caució sobre les despeses processals.

Per altre banda, el TC ha estat el que més sentències ha tractat sobre aquest tema. En el fonament jurídic 8 de la sentència 20/2012 estableix que: "*No s'han suscitat dubtes en aquest procés sobre la legitimitat dels fins que persegueix la taxa, quant es dirigeix a finançar el servei públic de la Administració de Justícia a càrrec dels justiciables que més es beneficien de l'activitat jurisdiccional, disminuint correlativament el finançament procedent dels impostos, a càrrec de tots els ciutadans. Convé precisar aquesta asserció, en què coincideixen el fiscal general de l'Estat i l'Advocat de l'Estat. La justícia pot ser declarada gratuïta, com va fer la Llei 25/1986. Però resulta obvi que la justícia no és gratis. Si els justiciables no abonen el cost del funcionament de la justícia, el Poder judicial ha de ser finançat mitjançant impostos, sufragats pels contribuents. Encara que resulta evident que la justícia, en tant que garantia de l'Estat de Dret, implica beneficis col·lectius que transcendeixen el interès del justiciable considerat individualment, la veritat és que el finançament pur mitjançant impostos comporta sempre que els ciutadans que mai van davant els tribunals estarien ajudant a finançar les actuacions realitzades pels jutjats i les sales de justícia en benefici dels que demanen justícia*

[69] La STEDH Kreuz vs. Polònia, de 19 de juny de 2001, pàg. 59.

[70] La STEDH V.M. vs. Bulgària, de 8 de setembre de 2006, pàg. 50. En ocasions, el TEDH ha estat més incisiu i, davant taxes desproporcionades, ha exigit una major precisió dels objectius. Així, per exemple, en el cas FC Mretebi vs. Geòrgia, de 30 de gener de 2008, el Tribunal va trobar a faltar una definició més concreta a l'hora de justificar les taxes que es nuaven de forma automàtica al recurs d'apel·lació, citant, específicament i com a possibilitat, el protegir legítimament els interessos de la altra banda garantint-li la recuperació de les despeses del procediment o protegir al sistema enfront de demandes d'apel·lació merament obstructives.

[71] L'article 47 CDFUE estableix: "Tota persona que tingui garantits els drets i llibertats pel Dret de la Unió i que hagin estat violats té dret a la tutela judicial efectiva respectant les condicions establertes en el present article.

Tota persona té dret a que la seva causa sigui escoltada equitativament i públicament i dins d'un termini raonable per un jutge independent i imparcial, establert prèviament per la llei. Tota persona podrà fer-se aconsellar, defensar i representar.

Es prestarà assistència jurídica gratuïta als que no disposen de recursos suficients sempre que aquesta assistència sigui necessària per garantir l'efectivitat de l'accés a la justícia".

una, diverses o moltes vegades. Optar per un model de finançament de la justícia (...) mitjançant impostos o per un altre en el que siguin els justiciables que han de subvenir a les despeses generades per la seva demanda de justícia mitjançant taxes o aranzels, o bé per qualsevol dels possibles models mixtes on el funcionament dels tribunals (...) és finançat parcialment amb càrrec als impostos i amb càrrec a taxes abonades pels que resulten beneficiats per l'actuació judicial, en diferents proporcions, és una decisió que en una democràcia, com la que estableix la Constitució espanyola, correspon al legislador".

2.5 LES TAXES JUDICIALS I EL PRINCIPI DE PROPORCIONALITAT

L'existència d'un fi legítim alhora d'instaurar un sistema de taxes judicials, mitjançant l'assegurament dels fons procedents, ens porta directament al principi de proporcionalitat. Ara ja no analitzarem la possibilitat de condicionar o limitar el dret d'accés als tribunal mitjançant les taxes judicials, sinó la forma en què aquestes ho fan a tots els elements d'aquest dret.

El principi de proporcionalitat, en aquest cas, només es manifesta des del criteri de la proporcionalitat en sentit estricte[72], intentant determinar la constitucionalitat o no de la llei de taxes judicials posant en relació les mesures adoptades amb els objectius perseguits, és a dir, en termes de costos o càrregues que el límit representa per al dret respecte de la finalitat perseguida. Els altres dos criteris, el de la idoneïtat i el de necessitat, considero que juguen un paper menys destacat.

"El que estem plantejant és si el legislador de les taxes judicials ha o hauria de degut instrumentar la proporcionalitat de manera subjectiva, permetent així al jutge instat pel particular a fixar unes taxes d'acord amb la seva capacitat econòmica. Al respecte el TC ha declarat: "*el judici de raonabilitat sobre l'adequació entre el criteri de diferenciació adoptat per la norma i la fi d'aquesta ha de fer-se tenint en compte el cas normal, és a dir, el que es dóna en la gran generalitat dels supòsits tant reals com normatius (...) i no (...) prenent únicament en consideració l'excepció a la regla. Des de la perspectiva de la igualtat afegíem que la generalitat de la norma, i per això el distanciament en relació a casos particulars concrets, pot ser una garantia de la seguretat jurídica i de la igualtat, per això el judici d'igualtat s'ha de fer*

[72] El principi de proporcionalitat està compost per tres criteris: la idoneïtat (adequació de la mesura objecte de control per arribar aquell fi), la necessitat (que no existeixen altres medis menys greus per l'exercici del dret i amb igual eficàcia per arribar al fi que s'aspira) i la proporcionalitat en sentit estricte.

tenint en compte els criteris legals establerts per la distinció,i no casos particulars individualitzats. La raonabilitat i proporcionalitat de la norma ha de apreciar-se en relació amb els casos ordinaris i més freqüents, i no respecte dels casos particulars[73]".

Posteriorment, en la STC 20/2012 el Tribunal Constitucional va modificar el seu argument al·legant que: "*Aquesta conclusió general només es podria veure modificada si es mostrés que la quantia de les taxes establertes per la Llei 53/2002, de 30 de desembre, són tan elevades que impedeixen en la pràctica l'accés a la jurisdicció o el obstaculitzen en un cas concret en termes irraonables, atenent als criteris de la jurisprudència exposats en el fonament jurídic 7; [...] La quantia de les taxes no ha de ser excessiva, a la llum de les circumstàncies pròpies de cada cas, de tal manera que impedeixi satisfer el contingut essencial del dret d'accés efectiu a la justícia*".

"*El TEDH també s'ha pronunciat afirmant que la ponderació de les taxes judicials respecte de la fi legítim que persegueixen ha de tenir en compte tant la solvència econòmica del interessat com la fase del procediment en la qual la restricció s'imposa, entre altres elements. En tots els casos el que sobresurt és la incapacitat pel titular del dret a un tribunal de poder fer front a unes taxes exorbitants o la impossibilitat de plantejar davant del jutge o tribunal. NO obstant això, el TEDH també ha tingut ocasió de conèixer d'altres casos on el test de la proporcionalitat ha posat en relació la quantia de les taxes amb la quantitat finalment satisfeta com a indemnització mitjançant sentència, on ja no té en compte la capacitat del subjecte*[74]".

Podem concloure que la realitat i l'efectivitat dels drets no es mesuren en paràmetres generals sinó en l'esfera concreta i personal de casa ciutadà.

[73] El fonament jurídic 6 de la sentència 16/1994 del Tribunal Constitucional.

[74] Álvarez-Ossorio Micheo, Fernando. *Tasas Judiciales: entre principio de proporcionalidad y política de derechos fundamentales*. Revista espanyola de dret constitucional núm. 100, gener-abril 2014.

2.6 LA LLEI 10/2012 A LA LLUM DE LA CONSTITUCIÓ

La Llei 10/2012, de 20 de novembre instaura un nou sistema de taxes judicials, que segons el meu parer suposa una ruptura amb el model de taxes judicials establert per la Llei 53/2002, de 30 de desembre[75]. A causa d'això, he arribat a la conclusió que encara que aquest últim sistema de taxes judicials s'hagi considerat constitucional no implica necessàriament que tal decisió sigui aplicada a la nova regulació[76].

Mentre que en la regulació vigent en el any 2002 només formaven part dels subjectes passius les persones jurídiques amb una acreditada capacitat econòmica, en l'actual regulació, s'exigeix a totes les persones físiques, tot i que s'estableixen determinades exempcions tant objectives com subjectives, la qual cosa suposa una modificació important. A més, a l'any 2002 les taxes només eren exigides en els ordres civil i contenciós administratiu i en canvi, en el 2012 s'inclou també l'ordre social. S'ha de puntualitzar que l'ordre penal és l'únic que queda exempt del seu pagament. A més, es va procedir també a un considerable augment de les mateixes, el qual es va veure reduït pel Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer.

En l'Exposició de Motius[77] de la Llei 10/2012 de 20 de novembre, senyala, com a causes de la seva aprovació que s'han de destacar: en primer lloc, els diversos desajustaments en l'àmbit de

---

[75] Magro Servet, V. " Anàlisis sobre la viabilitat constitucional de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, de taxes judicials", *Diari la Llei* núm. 7971, Secció Tribuna, 23 de novembre de 2012, p.1, que discrepa d'aquesta visió i afirma al respecte que la nova regulació "*no introdueix major novetat que la del increment en la implantació de les taxes*".

[76]. En el FJ 2º de la STC 20/2012 s'estableix en aquest sentit: "*No és inoportú subratllar les (...) diferències que separen a les taxes preconstitucionals creades per la Llei 53/2002 (...) Aquelles s'originaven per l'actuació dels Tribunals en els ordres civil, contenciós administratiu i penal. Requeien sobre totes les persones jurídiques que acudien a la justícia, amb les úniques excepcions de l'Estat, el Ministeri Fiscal, els simples denunciants de delictes i querellants per delictes privats, així com qui gaudia de benefici de pobresa. La quantia es fixava mitjançant una aranzels detallats i casuístics, on era freqüent un tipus de gravamen entre el 6 i el 15 per cent de la quantia del procés, excepte en matèria criminal. La liquidació d'aquelles taxes judicials estaven encomanades a les Secretaries dels Tribunals i Jutjats i la seva gestió competia al Ministeri de Justícia, a través d'una comissió integrada per Magistrats, Fiscals, Secretaris de l'Administració de Justícia i altres funcionaris. (...)Finalment, el Decret 1959 disposava que el producte de les taxes judicials devia aplicar-se a remunerar als funcionaris de l'Administració de Justícia*". Tots aquests aspectes són aliens a les taxes vigents en l'actualitat. Aquestes important diferències, així com la pròpia apreciació del Tribunal Constitucional al respecte, també es troba subratllada en juliol de 2012.

[77] Exposició de Motius I: "malgrat aquestes reformes parcials, subsisteixen desajustos en aquest àmbit que justifiquen l'adopció d'una nova normativa que permeti aprofundir en determinats aspectes de les taxes judicials (...) Amb racionalizar l'exercici de la potestat jurisdiccional, al mateix temps que la taxa aportarà uns majors recursos que permetin una majora en el finançament del sistema judicial i, en particulat, de l'assistència jurídica gratuïta...". Gómez Loeches, L.: "C*uestiones prácticas de la gestión de*

les taxes judicials establertes per la Llei 53/2002. En segon lloc, la racionalització de l'exercici de la potestat jurisdiccional. Per acabar, l'aportació de recursos per millorar el finançament del sistema d'assistència jurídica gratuïta[78].

Gilberto Pérez del Blanco[79] considera que no es possible concretar més racionalitzacions per la via de supressió de recursos i altres tràmits processals i decideixen optar per un altre tipus consistent en limitar el nombre de processos o de recursos afectant al justiciable, amb la imposició d'un cost econòmic aparellat a la utilització de l'Administració de Justícia. Ara ve, el legislador oblida que la Jurisdicció no és el que es ve coneixement com un servei públic en el sentit en que és conegut en la doctrina administrativa, sinó un dels poders públics de l'Estat.

També, en l'Exposició de motius, fan diverses referències a la STC 20/2012, amb l'objectiu de justificar la seva constitucionalitat, i estic convençuda que el legislador s'ha vist obligat a justificar, a través de les interpretacions del TC, com a conseqüència de la immensa oposició que es va formular[80]. Tal apreciació la podem també trobar en Informes del Consell de l'Estat i del Consell General del Poder Judicial de l'Avantprojecte de la Llei[81].

---

las tasas judiciales", Diari la Llei núm. 6224, de 5 de abril de 2005.La doctrina considera que a causa de l'absència en l'exposició de motius respecte la finalitat o l'objecte de la taxa, el que es busca és qualsevol altre finalitat diversa al fi de recaptar.

[78] Considero que les previsions de recaptació impliquen un percentatge molt reduït. Tot i que la STC 20/2012 estableix que *"el ministeri ha defensat la constitucionalitat de la Llei que regula un augment de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i de l'Instituit Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses, amb la que calcula recaptar uns ingressos anuals de 306 milions de euros, davant els 164 milions obtinguts en 2011".*

[79] Professor Contractat Doctor de Dret Processal. Universitat Autonomia de Madrid. "*Problemática procesal de la aplicación de la ley de tasas judiciales de 2012*" RJUAM nº 27, 2013, pàg. 277.

[81] En l'Informe elaborat pel Consell General del Poder Judicial estableix al respecte: " *(...) la sentència a la que s'ha fet menció (STC 20/2012) declara constitucional la previsió establerta en el paràgraf segon de l'article 35.7 de la Llei 53/2002, (com a causa) d'una qüestió d'inconstitucionalitat que ha estat suscitada arrel de l'aplicació (...). L'anterior afirmació no implica que en aquest informe s'aventuri un pronòstic advers sobre la constitucionalitat del Avant projecte, (...); no obstant, sí resulta obligat advertir sobre la necessitat d'extremar la prudència a l'hora d'extreure conclusions, ja que no s'ha d'oblidar que el Tribunal Constitucional ha posat èmfasi, en diversos passatges de la Sentència, sobre el limitat àmbit d'aplicació de les taxes judicials vigents (...), (per tal) d'advertir que les quanties de les taxes no ha d'impedir o obstaculitzar de manera desproporcionada l'accés a la jurisdicció*". Així mateix, l'Informe del Consell d'Estat, es pronuncia en els següents termes: "*la invocació destacada de la STC 20/2012 presenta certament l'avantatge d'haver produït uns arguments molt expressius en relació amb la*

2.6.1 LA LLEI 10/2012 I LA SEVA PROBLEMÀTICA AMB LES TAXES JUDICIALS

Tot seguit, analitzarem els aspectes més problemàtics de la nova regulació des de la perspectiva conjunta dels articles 119.1 i 24.1 de la CE, a la vista de la doctrina consolidada en relació a la STC 20/2012.

La Llei 10/2012, de 20 de novembre, amb la seva posterior modificació pel Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, estableix en l'article 8.2 que en el supòsit de que no s'acompanyi el justificant del pagament de les taxes, "*el Secretari Judicial requerirà al subjecte passiu per què l'aporti en un termini de deu dies, no donant curs a l'escrit fins que tal omissió sigui solucionada*". I, en el cas de no aportar el justificant, el mateix precepte determina que el Secretari Judicial "*donarà lloc a la preclusió de l'acte processal i a la conseqüent continuació o finalització del procés, segons procedeixi*". Tenint en compte que, tal i com estableixen els articles 2 i 5 de l'anomenada Llei, la meritació de la taxa es produeix al iniciar el procediment judicial o en la interposició del recurs, és evident que s'està sotmetent l'exercici del dret fonamental al pagament d'un tribut.

Les novetats que introdueix aquesta Llei, les podem diferenciar en tres punts. En primer lloc, hi ha hagut un increment del cost de l'accés al procés. En segon lloc, s'ha incidit en la meritació de la taxa. Com he pogut plasmar anteriorment, quan es pretenia accedir a la jurisdicció es podria arribar a la conclusió d'un acord amb el lletrat i el procurador per tal de determinar el moment de fer efectiu el pagament, a part d'acordar els honoraris. No obstant això, actualment no sembla que es permeti l'aplaçament o fraccionament del pagament de la taxa[82]. En tercer lloc, s'atribueixen unes conseqüències al no pagament de la taxa, com serien preclusió de l'acte processal i la finalització o, en el seu cas, continuació del procés[83].

---

constitucionalitat de varis aspectes de les taxes judicials, a més del seu caràcter recent. No obstant, aquest pronunciament ofereix límits en quan a la seva capacitat de justificar totes les novetats introduïdes en l'avantprojecte, pel que la seva cita podria fer-se de forma més matisada."

[82] És evident que l'aplaçament total no és possible. Encara que des del punt de vista jurídic fos possible el fraccionament del deute tributari, no sembla possible aquesta opció, ve per raons de quantia o ve pels terminis processals per l'accés a la jurisdicció.

[83] Aquesta tercera conseqüència no permet seguir mantenint les interpretacions de la Sala Tercera del Tribunal Suprem a les que he fet referència anteriorment en relació amb el que disposava la Llei 53/2002.

Estic convençuda que ha estat causa de la modificació de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, pel Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, el caràcter excessiu de la quantia de les taxes i la no ampliació dels casos de justícia gratuïta, aspectes creadors de dubtes de constitucionalitat. Convé d'estacar la justificació del Govern continguda en l'Exposició de Motius del citat Real Decret, la qual esdevé una rectificació per la defensa de la constitucionalitat com a conseqüència dels efectes inconstitucionals derivats de la Llei 10/2012: "*L'aplicació de la Llei (10/2012), no obstant, ha posat de manifest que tot i que las taxes, en abstracte i per si mateixes, no es consideren lesives de dret algun, podrien arribar a donar-se casos concrets e indivualitzats en els que la quantia fixada per la taxa resultaria excessiva. Conseqüentment, encara partint de la legitimitat de la vigent configuració de la taxa, és necessari arbitrar els mecanismes que eviten que, ni tant sols amb caràcter residual, la quantia de les taxes pugui generar efectes indesitjats*". Atenent als arguments de la STC 111/2006[84] aquesta Llei podria haver estat declarada inconstitucional.

En la meva opinió, considero insuficient, pel cost que suposa l'accés a un procés a causa de la implantació de les taxes judicials, incloent la taxa que grava l'accés als recursos, l'adopció només d'un criteri objectiu per determinar el concepte de manca de recursos econòmics, és a dir, només l'establiment d'un quantum, quan el sistema de taxes que s'ha implantat a Espanya oscil·la entre quotes diverses en atenció a la quantia, no garantint en tots els casos l'accés a la jurisdicció. Per tant, des del meu punt de vista seria necessari complementar el sistema amb un altre criteri subjectiu, per tal de que el quantum objectiu sigui només una presumpció "iuris tantum" de la suficiència de recursos per litigar i d'aquesta manera el ciutadà podrà provar que la seva situació l'impedeix gaudir de medis per acudir als tribunals en defensa dels seus drets i interessos legítims. I això precisament, perquè el fet de que s'estableixi una quota variable que pugui arribar a alcanzar un màxim de 2.000 euros pot suposar a algunes persones físiques la impossibilitat de litigar. Insisteixo en que el sistema de taxes judicials finalment establert pel legislador, que ha optat per una quota variable en atenció a la quantia del pleit i que oscil·la entre una quantitat mínim i els 2.000 euros en el cas de les persones físiques, no sembla deixar altre opció. I crec que és en aquest qüestió en la que hauria de profunditzar el TC a la hora de controlar la constitucionalitat de la nova Llei de Taxes Judicials[85]. També hem de tenir en

[84] La doctrina de la generalitat dels casos considera que els supòsits d'aplicació de la llei creaven un resultat inconstitucional que no eren l'excepció.

[85] Sobre aquesta qüestió, encara que en divers matis, ja es va pronunciar BENTHAM, J.(*Una protesta contra les taxes judicials*, cit. p. 64 (fa segles). En aquest sentit va apuntar que "l'establiment de qualsevol taxa és millor que a taxa judicial. Una taxa sobre el pa, encara que sigui una taxa de consum, difícilment seria considerar una taxa bona; de fet, la majoria dels països en els que es consumeix pa, aquest es considera una necessitat bàsica. No obstant, una taxa sobre el pa no seria ni d'aprop una taxa tan dolenta com la que grava els procediments judicials. Perquè una persona que paga una taxa sobre el pa, de fet i en

compte que moltes vegades no és a decisió del ciutadà que accedeix als tribunals, sinó que a vegades si veu obligat per alguna situació que ha patit, com per exemple podria ser un accident de tràfic o una negligència mèdica.

E l Tribunal Constitucional en la STC 20/2012, no va profunditzar sobre els límits derivats de l'article 119.1 CE però si sobre els referents a l'article 24.1 CE. En el seu FJ 10º es disposa que si la quantia de les taxes fos tant elevada que "*impedeis en la pràctica l'accés a la jurisdicció o l'obstaculitzes en un cas concret en termes irraonables, atenent als criteris de la jurisprudència exposats en el fonament jurídic 7*", es podria veure modificada la constitucionalitat de sotmetre el dret d'accés a la jurisdicció al pagament d'un tribut. El tribunal es remet a la doctrina general sobre els límits que se'n deriven de l'article 24.1 CE, la qual estableix que el legislador pot limitar l'exercici del dret d'accés a la jurisdicció mitjançant l'establiment de requisits processals sempre i quan es compleixin dos requisits: a) Que tals pressupòsits no responguin al simple capritx del legislador, sinó a la preservació de altres béns dignes de protecció constitucional; b) Que aquestes limitacions han de guardar l'adequada proporcionalitat amb la naturalesa i finalitat del procés.

S'ha de senyalar que les quanties de les taxes adoptades pel legislador en la Llei 10/2012 tenen per objecte un fi legítim[86], el qual considero que presenta certs problemes de constitucionalitat al ser les quanties clarament desproporcionades. Per exemple en la jurisdicció contenciosa administrativa quan es volia impugnar resolucions sancionadores la taxa podia arribar a ser igual o superior al import de la sanció, esdevenint desproporcionada en relació a la naturalesa i finalitat del procés[87]. Amb la nova redacció de l'article 7.1 preveu que "*quan el recurs contenciós administratiu tingui per objecte la impugnació de resolucions sancionadores, la quantia de la taxa, inclosa la quantitat variable (..), no podrà excedir del 50 per cent de l'import de la sanció econòmica imposada*". No obstant això, penso que encara existeixen supòsits en els que les taxes acaben tenint caràcter desproporcionat en atenció als fins i béns que

raó de tal pagament, manca de medis per adquirir la quantitat de pa que desitgi, però sempre obtindrà alguna quantitat de pa i, en la mesura en que pagui més i més taxa, obtindrà més i més pa. En el cas d'una taxa sobre la justícia, l'efecte pot ser que una persona, després d'haver-la pagat, no aconsegueixi la justícia desitjada i que, precisament per haver pagat la taxa perd el seu pa, que, a la vegada, cabe que sera aquest pa del que depèn per una temporada la seva pròpia subsistència i la de la seva família. I el pa pot ser també la raó mateixa que, com a qualsevol altre, l'ha obligat a acudir a la justícia".

[86] Segons s'estableix en l'Exposició de Motius " amb aquesta assumpció pels ciutadans que recorren als tribunals de part del cost que això implica es pretén racionalitzar l'exercici de la potestat jurisdiccional, al mateix temps que la taxa aportarà uns majors recursos que permetran una millora en el finançament del sistema judicial.

[87] És evident, a més que tal supòsit no només afecta el que disposa l'article 24.1 CE sinó també a l'article 106 de la Norma Fonamental.

sigui objecte de litigi, encara que el legislador intenti dissuadir-ho amb exempcions objectives[88] o reduccions en atenció al tipus d'acció o litigi.

En referència als recursos, les quanties de la taxa per l'accés als recursos oscil·len entre els 500 euros i els 1.200 euros de quantia fixa a la que s'haurà de sumar la variable. Considero que es irraonable la seva exigència en aquells casos en els que el recurs s'interposi amb el fi de reparar la vulneració d'un dret fonamental en la que ha incorregut l'òrgan judicial en l'exercici de la funció jurisdiccional.

Considero correcte l'establiment d'una taxa per exercir el dret d'accés al recurs però sense generalitzar a tots els supòsits existents, sinó que és imprescindible posar excepcions per aquest concepte. No s'hauria de pagar en aquells casos en que a través del recurs es pretén anul·lar una resolució judicial que ha vulnerat un dret fonamental alié al objecte del procés. Seria desproporcionat i irracional exigir el pagament d'una taxa a la persona per obtenir la tutela del dret vulnerat pel la resolució "*inaduita parte"*, és adir, que ha incorregut en un error, del Poder Judicial. Si esteu d'acord amb mi, ho estareu encara més en els casos en que es vol reparar el dret fonamental vulnerat amb retroacció de les actuacions al òrgan judicial *a quo* per a que torni a pronunciar-se sobre el fons de l'assumpte. De forma exemplificativa ho definiríem com una persona que presenta la seva autoliquidació pel concepte de taxa judicial i, a causa d'una resolució dictada per l'òrgan judicial contrària als drets de l'article 24.1 CE, es veu obligat a presentar una nova autoliquidació per tal de deixar sense efecte la resolució.

2.7 EL TRIBUNAL EUROPEU DE DRETS HUMANS

L'actual Conveni Europeu de Drets Humans, que va entrar en vigor el dia 1 de junt de 2010 a causa de les modificacions produïdes per les disposicions del Protocol nº14, declara que: "*tota persona té dret a que la seva causa sigui escoltada de forma equitativa, públic i dins d'un termini raonable, per un Tribunal independent i imparcial, establert per la Llei*".

El TEDH s'ha pronunciat en diverses ocasions sobre si condicionar l'accés a la justícia al pagament previ d'una taxes judicials és compatible amb el dret a un procés just establert a l'art. 6.1 del CEDH, al sotmetre molts Estats part de la Convenció Europea l'exercici d'aquest dret al pagament d'un tribut. Va ser a partir de la sentència Kreuz vs, Polònia, de 19 de junt de 2001, que va establir que s'admetrà sempre i quan es persegueixi un fi legítim i hi hagi una relació de proporcionalitat entre el fi i els mitjans emprats per a assolir-lo. Per a saber si es dona un supòsit de desproporcionat, és a dir, que la quantia de la taxa resulta excessiva, el TEDH utilitza com a factors rellevants a l'hora de jutjar: la capacitat econòmica del justiciable, comparant-lo amb el salari mínim del país origen del justiciable, i un anàlisi de compliment de garanties del procediment a través del qual les autoritats nacionals decideixen eximir o no eximir de les taxes judicials als justiciables[89].

La naturalesa del plet és igualment un factor important. La STEDH de 26 de juliol de 2005 (Kniat c. Polònia, 71731/01, § 41) assenyala al respecte que "*mentre que en els casos relatius a accions pecuniàries es pot dir que hi ha una relació directa entre l'objecte del procediment i la taxa judicial, ja que la taxa depèn de la quantitat que la persona interessada ha escollit demanar, no hi ha tal vincle en els casos relatius a reclamacions de drets no patrimonials. A més, no sembla que l'obligació d'efectuar un pagament especial per tramitar un cas de divorci estigués justificada en interès de la Justícia*".

[89] SSTEDH de 25 de gener de 2007 (Iorga c. Romania, 4227/02, § 47); 7 de febrer de 2008 (Beian c. Romania, 4113/03, §§ 34-37); 18 de noviembre de 2008 (Serin c. Turquia, 18404/04, § 34); 3 de noviembre de 2009 (Adam c. Romania, 45890/05, §§ 29 y ss.); 1 de març de 2011 (Kaba c. Turquia, 1236/05, §§ 22 y 24); 10 de gener de 2012 (Hüseyin Özel c. Turquia, 2917/05, § 29); 7 de febrer de 2012 (Alkan c. Turquia, 177725/07, §§ 26 y 27), i 10 de abril de 2012 (Ilbeyi Kemaloglu y Meriye Kemaloglu c. Turquia, 19986/06, 52 y 53).

Segons el TEDH, la legislació espanyola reguladora de les taxes judicials és compatible amb l'article 6.1 del CEDH, al no permetre que es produeixin gairebé cap dels excessos que han estat considerats pel TEDH com violacions del dret a un procés just[90]. Per tal de veure aquests excessos, seguidament plasmarem alguns exemples a través de les sentències[91]:

La STEDH de 25 de gener de 2007 (Iorga c. Romania, 4227/02) coneix d'un cas en el qual l'actor, que cobrava una pensió de jubilació equivalent a 22 € mensuals i l'esposa no tenia ingressos, se li havia exigit el pagament d'una taxa equivalent a 21 € per tramitar la seva demanda de devolució de béns indegudament confiscats per l'Estat, sense que la seva sol·licitud de quedar exempt per no tenir recursos per a litigar hagués estat estimada. És probable, però, que a Espanya un litigant semblant hagués tingut dret a l'assistència jurídica gratuïta i, per tant, no hauria hagut de satisfer la taxa.

La STEDH de 7 de febrer de 2008 (Beian c. Romania, 4113/03) declara vulnerat l'art. 6.1 CEDH en un assumpte en el qual la taxa reclamada als actors, marit i dona, equivalia a 330 €, el que suposava "*més del doble de la totalitat dels ingressos*" mensuals de la parella, que eren inferiors al salari mitjà net mensual de Romania, equivalent a 119 €. El TEDH reitera la seva doctrina asseguda en la Sentència Iorga sobre la manca de garanties del procediment de declaració d'exempció de la taxa judicial.

En el cas resolt per la STEDH de 18 de novembre de 2008 (Serin c. Turquia, 18404/04), al demandant se li havia exigit una taxa equivalent a 370 € per a admetre a tràmit la seva demanda d'indemnització de danys i perjudicis causats per agents de la policia. El demandant comptava amb uns ingressos mensuals (procedents d'una pensió de jubilació) equivalents a 220 €, i no era propietari de béns immobles.

En el cas resolt per la STEDH de 4 de març de 2008 (Polejowski c. Polònia, 38399/03), la taxa judicial requerida a l'actor era vint vegades superior als seus ingressos mensuals, procedents d'una pensió de discapacitat.

---

[90] Doménech Pascual, Gabriel. *Las tasas judiciales. Una valoración glocal.* Seminari de la facultat de dret de la Universitat de València de 28 de maig de 2014

[91] *Vid.*, també, las SSTEDH de 3 de novembre de 2009 (*Adam c. Romania*, 45890/05); 26 d'ctubre de 2010 (*Marina c. Letònia*, 46040/07); 26 de juliol de 2011 (*Georgel y Georgeta Stoicescu c. Romania*, 9718/03); 10 de gener de 2012 (*Hüseyin Özel c. Turquia*, 2917/05); 7 de febrer de 2012 (*Alkan c. Turquia*, 177725/07), i 10 de abril de 2012 (*Ilbeyi Kemaloglu y Meriye Kemaloglu c. Turquia*, 19986/06).

CAPÍTOL 3. POSICIONAMENT DELS COL·LEGIS PROFESSIONALS ENVERS LES TAXES JUDICIALS

3.1 LA LLUITA LIDERADA PEL CONSELL GENERAL DE L'ADVOCACIA ESPANYOLA

El 20 de novembre de 2012 es va aprovar la Llei 10/2012, per la qual es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses. Com a conseqüència d'un informe que va emetre l'Oficina del Defensor del Poble posteriorment, es va modificar aquesta Llei a través del Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuït. No obstant la modificació, el Consell General de l'Advocacia va expressar "*la seva oposició a la reforma (pels següents motius):*

En primer lloc, (per) no modificar la quantia fixa de les taxes ni excloure a les persones físiques d'aquest tribut[92]."

"*En segon lloc, (per) no modificar el fet imposable ni les exempcions, ni introdueix supòsits de no subjecció.*

En tercer lloc, la reducció de les taxes a abonar per la via de reduir el variable determinarà que, en la major ciris dels temps recents, segueixi sense atendre a la real capacitat econòmica dels ciutadans.

En quart lloc, la pretesa correcció del àmbit subjectiu de la Llei de Taxes a través de la modificació de la Llei d'Assistència Jurídica Gratuïta (1/1996) és una mala decisió legislativa.

En cinquè lloc, la decisió de tornar la taxa als nous beneficiaris de la justícia gratuïta és insuficient.

Per concloure, consideren que les mesures són insuficients i que han de procedir a la immediata derogació[93]*".*

---

[92] Advocacia Espanyola. Notícies. "*Justicia ultima la revisión de la Ley de tasas con la idea de limitar las que afectan a los ciudadanos",* de 4 de febrer de 2015.

[93] Advocacia Espanyola. Notícies. "*La Abogacía Española insiste en la derogación de la Ley de Tasas pese a las reformas anunciada per el ministro de Justicia",* de 20 de febrer de 2013.

Casi un any després de l'aprovació de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la qual es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses, el 12 de novembre de 2013 advocats, juntament amb els jutges, fiscals, els secretaris judicials, els funcionaris de Justícia, els sindicats, les associacions de consumidors i els estudiant de dret, es van manifestar davant les seus judicials pel seu desacord amb la Llei de taxes judicials, a causa del incompliment del Ministeri de Justícia. Classifiquen les taxes de inconstitucionals, injustes i desproporcionades[94].

El ministre de Justícia en el Ple del Consell general de l'Advocacia Espanyola va dir que "*no hi hauria taxes en primera instància i que, en segona, en tot cas serien simbòliques i s'aplicarien contra les maniobres dilatòries que encareixen i allarguen els processos*[95]*".* No obstant les seves paraules, les taxes es van implantar en primera i segons instància, sense cap memòria econòmica justificativa i amb total imprevisió. I es va arribar a la conclusió de que la seva finalitat no era la de penalitzar l'abús de la justícia, sinó penalitzar el simple ús d'aquesta.

Durant aquest any l'Advocacia institucional va lluitar per què s'imposessin les mesures més eficients, fins i tot interposat fins a cinc recursos d'inconstitucionalitat davant del Tribunal Constitucional, a més de diverses qüestions d'inconstitucionalitat. Carlos Carnicer Diez[96] va demanar al president del Tribunal Constitucional que agilitzés la seva resposta, ja que aquesta Llei a causat "*innombrables injustícies, ha perjudicat seriosament a desenes de milers de ciutadans, i per contra*[97]", "*ja no podrem dir més que la Justícia es per tots, (sinó que) només serà pels rics-que no tenen cap problema en pagar les taxes, sigui la quantia que sigui- i els pobres (que es puguin beneficiar de l'assistència jurídica gratuïta)*[98]*".* La resta de ciutadans que no es puguin incorporar en aquests dos grups, "*si guanyen deu euros més que el límit fixat per aquets últim benefici, quan siguin informats pels seus advocats de les taxes que tenen que pagar i les que correspondrien si, posteriorment, (tinguessin) que recórrer, en una immensa majoria renunciaren a l'exercici del dret de defensa."*

---

[94] Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Ni acuerdo ni paso atrás sobre las tasas",* de 30 de desembre de 2014.

[95] Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Mañana, 20 de noviembre, en los Juzgados, contra las tasas",* de 19 de novembre de 2013.

[96] President del Consell General de l'Advocacia Espanyola.

[97] Veure peu de pàgina 94.

[98] Advocacia Espanyola. Notícies. "*Justicia: tasas que limitan derechos fundamentales",* de 22 de juliol de 2013.

Posteriorment, gràcies a les notícies[99], que seguidament enunciarem les més rellevants, entre d'altres, es va poder veure com el rebuig cap a la Llei de taxes judicials s'anava generalitzant, fins i tot fora de les nostres fronteres.

"El Tribunal Constitucional ha iniciat ja, segons informa "El Confidencial", l'estudi dels recursos contra la Llei de Taxes. S'ha donat prioritat a aquets assumpte, com el Consell de l'Advocacia havia demanar al president del TC, "davant del fort rebuig social" existent. Un rebuig que s'ha vist en les diferents concentracions promogudes i encapçalades per l'Advocacia i també a les xarxes socials. (Com ja s'ha dit anteriorment) són cinc recursos d'inconstitucionalitat –interposats pel Grup Parlamentari Socialista i els Governs d'Andalusia, Aragó, Canàries i Catalunya- així com nombroses qüestions d'inconstitucionalitat plantejades per jutjats socials, de Primera Instància fins a la Sala del Contenciós Administratiu de l'Audiència Nacional. A més, la Sala Quarta del tribunal Suprem va adoptar un acord no jurisdiccional que estableix la no exigència de taxes judicials als treballadors, sindicats, beneficiaris de la Seguretat Social, funcionaris o personal estatutari en recursos de suplica i cassació. Ara només falta que la prioritat es converteixi en urgència."

"El Ple del Congrés del Diputats debat una proposició de llei presentada pel PSOE per derogar la Llei de Taxes. Argumenta el principal partit de l'oposició que les taxes judicials tenen unes exorbitants quanties, han provocat una gran contestació social i els seus desproporcionats efectes estan impedint que molts ciutadans accedeixin als tribunals."

"L'Audiència Provincial de Pontevedra va eximir a un recurrent de pagar la taxa judicial corresponent al recurs d'una sentència, per considerar-la excessiva. D'aquesta manera, l'Audiència estima la queixa interposada per l'administrador d'una societat en concurs i al qual, per a recórrer la sentència que el condemnava a la pèrdua de determinats drets i al pagament d'importants indemnitzacions, se li exigia l'abonament previ d'una taxa d'elevada quantia."

"El president del Tribunal Superior de Justícia de Castella-la Manxa, Vicente Rouco, acaba de dir en l'obertura de l'Any Judicial a aquesta comunitat que el descens de la litigiositat a la regió durant 2013 es deu a la Llei de Taxes, que grava l'accés a l'Administració de justícia."

[99] Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Tasas Judiciales: se acerca la recta final",* de 23 de setembre de 2014.

"La Fiscalia General de l'Estat, en la Memòria de 2013, ha constat un "descens generalitzat" en el volum d'activitats dels jutjats del Contenciós Administratiu, radicant una de les seves causes en les noves taxes judicials. El fiscal posa diversos exemples clars, com les multes de trànsit o les sancions per infringir l'horari de tancament dels locals, que abans eren recorregudes de forma automàtica i ara no ho són per l'efecte dissuasori de les taxes."

"El degà dels jutges de València, Pedro Viguer, també ha atribuït a les "desproporcionades" taxes judicials el fet que en els primers set mesos d'aquest any bona part dels tribunals valencians hagin registrat l'entrada d'un menor nombre de casos."

"La Federació de Col·legis d'Advocats d'Europa (FBE) va aprovar una resolució, en el seu congrés de 2013, en que qualificava les taxes com "totalment desproporcionades" i expressava el seu rebuig a aquesta normativa, que suposa una clara limitació a l'accés a la Justícia.[100]*"*

Al cap de dos anys de la publicació al BOE de la Llei de taxes judicials, es va continuar impedint l'accés a molts ciutadans i es va seguir demanant al Tribunal Constitucional que agilitzés la seva resposta, ja que segons Carlos Carnicer "*els que ens dediquem a l'Advocacia hem conegut, al llarg d'aquests dos anys, molts casos de ciutadans que han hagut de renunciar a iniciar un procés o recórrer una sentència però no poder afrontar el pagament de les taxes judicials*[101]." També es va poder comprovar que l'objectiu de la recaptació de les taxes judicials no ha estat per a finançar i millorar la justícia gratuïta tal i com s'havia establert, sinó que es van limitar a recaptar per altres fins.

Durant aquest dos any, el Consell General de l'Advocacia va liderar totes les protestes que es van realitzar en contra de les injustes taxes judicials, juntament amb la ciutadania, al poder-se afirmar segons "*un sondeig de Metroscopia, un 83% dels espanyols considera que no hi ha raons que justifiquin el pagament previ d'una taxa per acudir a la Justícia, mentre que un 79% creu a més (que) els imports establerts en la Llei són excessius*[102]*."*

---

[100] Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Un funesto aniversario: dos años de la Ley de Tasas",* de 20 de novembre de 2014.

[101] Veure peu de pàgina 99.

[102] Veure peu de pàgina 99.

No ha estat fins el 2015, on s'han pogut veure els fruits d'aquests tres anys de lluita contra les taxes judicials, gràcies a l'aprovació del Real Decret Llei, pel qual s'acorda exonerar "*a les persones físiques del pagament de taxes judicials en tots els ordres i instàncies judicials*" per defensar els seus drets. El Consell de l'Advocacia Espanyola ha mostrar la seva "satisfacció parcial" per haver aconseguit que cap ciutadà pagui taxes judicials per accedir a la justícia. No obstant això, seguirà lluitant perquè aquesta situació es generalitzi també als autònoms i a les petites i mitjanes empreses, per a superar així totes les injustícies i poder impulsar a un creixement econòmic i la creació d'ocupació.

Finalment, cal destacar que "*fa dos anys l'amenaça de desaparició dels partits judicials i de molts col·legis d'advocats era imminent. Avui (en dia) no existeix. També fa dos anys, era a prop l'avantprojecte d'una Llei de Serveis i Col·legis Professionals que en lloc de modernitzar res i solucionar problemes, anava a asfixiar als col·legis i perjudicar als ciutadans. Avui diuen que està guardada en un calaix. Les taxes han estat una lluita important, però només una de les moltes en què l'Advocacia està defensa els drets i els interessos dels advocats i dels ciutadans*[103]."

[103] Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Tasas Judiciales: derogación urgente y eficiente",* de 27 de febrer de 2015.

3.2 LA COMISSIÓ DE LLIBERTATS I DRETS DELS CIUTADANS DEL PARLAMENT EUROPEU

La Comissió de Llibertats i Drets dels ciutadans (LIBE) del Parlament Europeu ha elaborat un informe sobre l'impacte negatiu de la crisi econòmica en els drets fonamentals dels ciutadans europeus. L'informe LIBE constat que a Espanya s'ha produït un evident retrocés en matèria de drets fonamentals a causa de la crisis econòmica que encara està actualment patint, per l'excessiva exposició financera del sector immobiliari, que ha vingut produint caigudes del PIB des de 2009. Al analitzar les raons financeres de la crisi es destaca les retallades en sanitat i en educació, incloent la referència expressa a l'accés a la justícia, al establir que les taxes judicials han suposat una seriosa barrera per exercir el dret a la tutela judicial efectiva per part de molts ciutadans, al ser desproporcionades i desiguals, en coincidència amb la posició defensada per l'Advocacia en aquests tres anys de lluita contra les taxes judicials[104].

Els autors de l'Informe esmenten de manera expressa en nombroses ocasions al Consell General de l'Advocacia, les seves repetides denúncies contra una violació flagrant i constant del dret fonamental d'accés a la Justícia. L'Informe assenyala que, malgrat la seva revisió després de la petició formal del Defensor del Poble, després de rebre a l'Advocacia i a la citada Plataforma, les mesures proposades en primer lloc van resultar insuficients, arribant a presentar diverses peticions d'inconstitucionalitat davant el TC per part de governs autonòmics i tribunals. L'Informe es va acabar abans de l'eliminació de les taxes a les persones físiques[105].

Segons Carlos Carnicer, "*el reconeixements com aquest, que és extensible a tots els operadors que han participat en la lluita contra les taxes i que finalment han aconseguit la supressió de les mateixes per a les persones físiques, són la prova que aquesta lluita de l'Advocacia institucional contra una enorme injustícia ha permès fer arribar a tots que la Justícia és un valor, un bé que ha de ser defensat i protegit, que no estem disposats a es deteriori encara més. Tots units perseguint el mateix objectiu: restaurar l'efectiu accés a la justícia de tots els ciutadans sense cap barrera*[106]."

[104] Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*El Parlamento Europeo reconoce la lucha de la Abogacía contra las tasas",* de 18 de març de 2015.

[105] Veure peu de pàgina 103.

[106] Veure peu de pàgina 103.

CAPÍTOL 4. DADES DE JUSTÍCIA ENVERS LES TAXES JUDICIALS

En aquest capítol es descriurà l'evolució que han tingut entre els anys 2002 i el 2013 els assumptes ingressats, els assumptes resolts i els que estan en tràmit al final de l'any, tant des d'una visió global de totes les jurisdiccions, és a dir, del conjunt dels òrgans judicials, com en la concreta jurisdicció contenciosa administrativa.

4.1 EL CONJUNT DE LES JURISDICCIONS

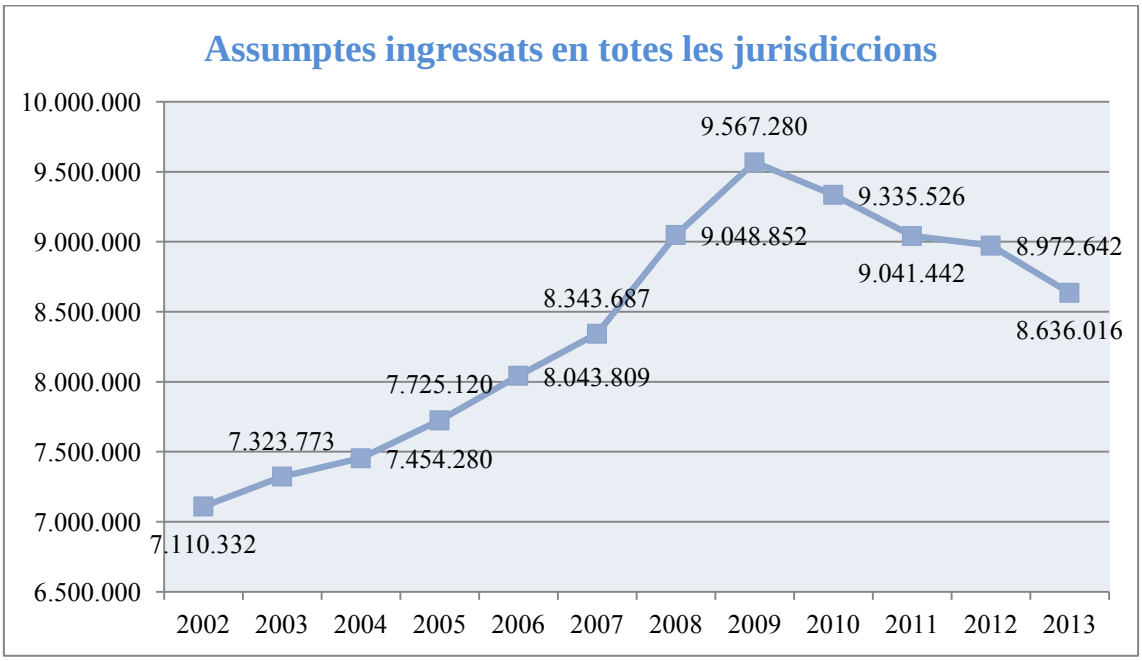

Durant l'any 2002, es va seguir amb el creixement dels anys anteriors, al haver un increment en el nombre d'assumptes ingressats en els òrgans judicials, 7.082.285 assumptes. Per primera vegada es va arribar a la xifra de 7 milions, amb un increment del 5,97% respecte a l'any anterior.

A l'any 2003, el nombre d'assumptes ingressats en els òrgans judicials espanyols va ser de 7.323773. Respecte a l'any anterior, es va produir un increment de 213.970 assumptes ingressats (un 2,96% més). Aquest increment va ser inferior al produït en l'any anterior que en termes absoluts va estar proper al mig milió d'assumptes (un 7,47% d'increment).

El nombre d'assumptes ingressats durant l'any 2004 va ser de 7.452.744. Respecte a l'any anterior es va produir un increment de 131.866 assumptes (un 1,8% més). Aquest increment ha estat inferior al produït en l'any 2003, que en termes absoluts va superar els 200.000 assumptes.

Durant l'any 2005, es van ingressar 7.725.120 assumptes, produint un increment de 275.955 assumptes (un 3,7% més), respecte a l'any anterior. Aquest increment va esdevenir més del doble del produït en el 2004, tant en termes absoluts com en els percentuals.

A l'any 2006, el nombre d'assumptes ingressats en els òrgans judicials espanyols va ser de 8.043.809, el que va significar un increment del 4'1% respecte l'any 2005, superant-se per prima vegada els vuit milions d'assumptes ingressats només quatre anys després de 2002, any en el que es van superar els set milions.

El nombre d'assumptes ingressats durant l'any 2007 va ser de 8.343.678 amb un increment respecte de l'any anterior, del 3'7%, idèntic al que es va produir a l'any 2005 i lleugerament inferior al 4'1% de l'any 2006.

Hi va haver un important increment dels assumptes a l'any 2008, al arribar als 9.048.852, el que suposava un augment del 6.7% respecte els ingressats en el 2007.

A l'any 2009 van ingressat 9.567.270 assumptes en els òrgans judicials, amb un increment del 5'7% respecte dels ingressats en el 2008.

Es van ingressar 9.355.526 assumptes en els òrgans judicials durant l'any 2010, amb una reducció del 2'2% respecte dels ingressats en el 2009. Aquesta reducció es va produir després d'una sèrie ininterrompuda de creixements anuals que van ser especialment elevats en el 2008 o 2009.

Durant l'any 2011, es van ingressar 9.041.442 assumptes, i per segon any consecutiu es va produir una reducció del 3'4% respecte el nombre d'assumptes ingressats en l'any anterior.

El nombre d'assumptes ingressats en el conjunt dels òrgans judicials van disminuir per tercer any consecutiu. Els 8.972.642 assumptes ingressats, representaven un 0'8% menys que els ingressats en el 2011.

Per quart any consecutiu, va disminuir el nombre de assumptes ingressats en els òrgans judicials espanyols en l'any 2013. Els 8.636.016 assumptes ingressats, representaven un 3'8% menys que els ingressats en el 2012.

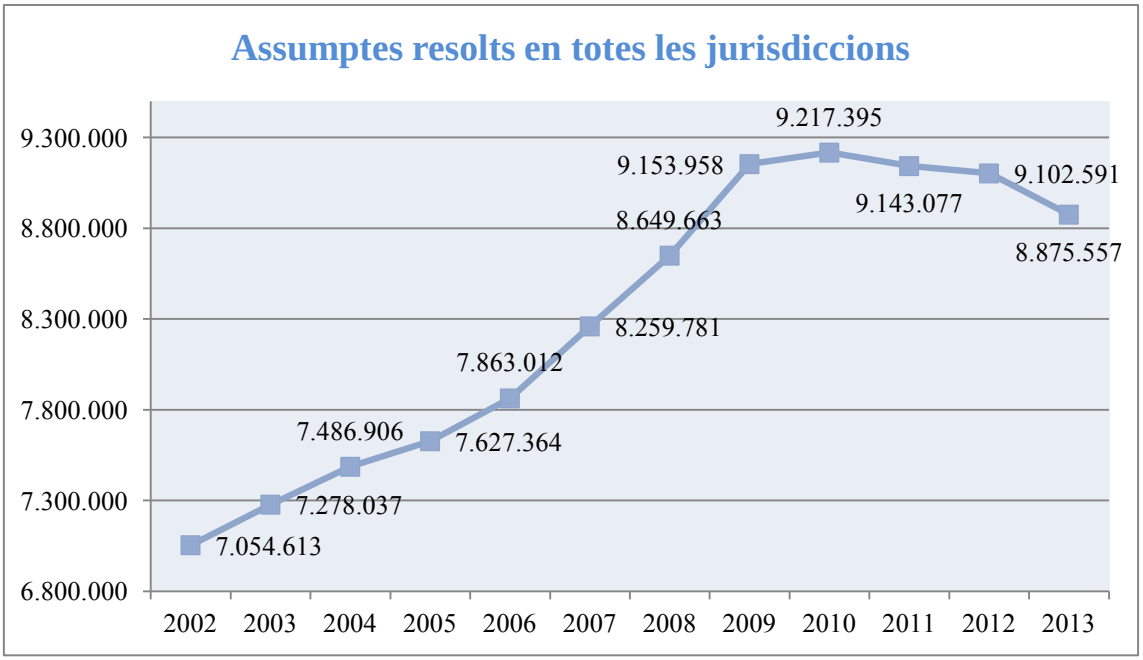

El nombre d'assumptes resolts en el 2002 va superar també els 7 milions, un 4,63% més que en el 2001, al ser els 7.035.805 lleugerament inferior al d'assumptes ingressats. En totes les jurisdiccions es va produir un increment en el nombre d'assumptes resolts respecte l'any 2001, excepte en la jurisdicció contenciosa administrativa que, malgrat presentar una reducció del 3,6%, és l'única en què el nombre d'assumptes resolts va superar als de ingressats.

Respecte a la tasca resolutiva, en 2003 es van resoldre 7.278.037 assumptes, un 3,16% més que en el 2002, mantenint-se una tendència de continu creixement en la resolució, encara que lleugerament més suau que en els dos anys anteriors.

El nombre de resolucions en el 2004 va tenir un increment del 2'87% més que el 2003, arribant als 7.486.315 assumptes. Es va mantenir la tendència de continu creixement en la resolució, tot i que el creixement va estar inferior al dels tres anys anteriors.

Respecte a la tasca resolutiva, en 2005 es van resoldre 7.627.364 assumptes, 1 1,89% més que en el 2004. La resolució presentava una tendència de creixement, encara que any a any es va reduint el ritme de creixement.

Respecte a la labor resolutiva, en 2006 es van resoldre 7.863.012 assumptes, un 3'1% más que en el 2005.

El nombre de resolucions va incrementar en el 2007 un 5% respecte del 2006, el que representava una acceleració respecte l'increment del 3'1% del 2006, arribant als 8.259.781 assumptes.

Durant l'any 2008, el nombre de resolucions va tenir un increment del 4'5%, lleugerament inferior al 4'9% produït en el 2007, arribant als 8.649.663.

El nombre de resolucions va tenir un increment en 2009 del 5'8%, el més alt produït des de 1996, arribant als 9.153.958.

A l'any 2010, el nombre de resolucions es va estabilitzar, amb un lleu increment del 0'7% arribant a la xifra de 9.217.395 assumptes resolts.

Respecte a la tasca resolutiva, en 2011 es van resoldre 9.143.077 assumptes, un 0'8% menys, produint una petita reducció respecte l'any 2012.

Durant l'any 2012, el número d'assumptes resolts, 9.102.591, va disminuir per segon any consecutiu. La reducció respecte el número d'assumptes resolts en el 2011 va ser d'un 0'4%.

El número d'assumptes resolts en 2013, 8.875.557, va disminuir per tercer any consecutiu. La reducció respecte al nombre d'assumptes resolts en el 2012 va ser del 2'5%.

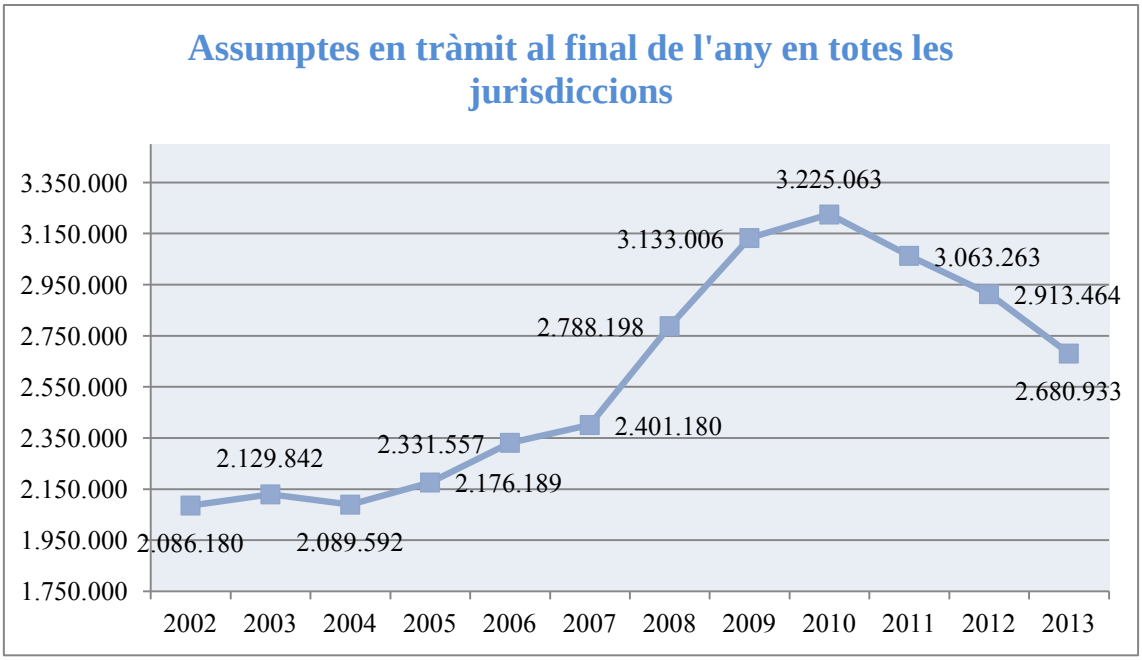

El nombre d’assumptes en tràmit a final del 2002, va incrementar en un 1’5%, respecte a l’any anterior, quedant a 2.086.180 assumptes.

Malgrat el creixement de la resolució en 2003, el nombre d'assumptes resolts va ser inferior als ingressats, el que es va traduir en un increment en el nombre d'assumptes que estaven tramitant-se en els òrgans judicials espanyols al final de l'any 2003 respecte al final de l'any 2002. El nombre d'assumptes en procés de resolució en els òrgans judicials espanyols al final del 2003 era de 2.129.842, fet que va significar un increment del 2,12% respecte als existents al final de 2002.

El nombre d'assumptes resolts en 2004 va ser superior al dels ingressats, esdevenint una reducció del nombre d'assumptes que s’estaven tramitant en els òrgans judicials espanyols al final de l'any 2004. El nombre d'assumptes en procés de resolució era de 2.089.592, amb una reducció de l'1,76% respecte als existents al final de 2003. Es trenca una sèrie de dos anys consecutius (2002 i 2003) en què es va produir un increment dels assumptes en tramitació al final de l'any.

A finals de l’any 2005, quedaven pendents de resolució 2.176.189 assumptes, fet que va significar un increment del 4,14% respecte als existents al final de 2004. Per tant, el nombre d'assumptes resolts va ser inferior als ingressats, augmentant així el nombre d'assumptes que estaven tramitant.

A l'any 2006, el nombre d'assumptes en procés de resolució ha estat de 2.331.557, augmentat un 7% respecte l'any 2005 a causa del menor nombre d'assumptes resolts que de ingressats.

El gran esforç resolutiu no va poder impedir un increment del 3% del nombre d'assumptes en tràmit a final de l'any 2007, quedant per 2.401.180.

El increment en el nombre d'assumptes ingressats ha provocat que s'hagi produït un increment del 15'8% en el nombre d'assumptes en tràmit a final de l'any 2008, que ha quedat en 2.788.198.

Els 3.133.007 assumptes per tramitar a final de l'any 2009, va suposar un increment del 12'4% respecte al final de l'any 2008.

El nombre d'assumptes en tràmit a final de l'any 2010 va quedar en 3.225.063, produint un increment del 2'9% respecte el 2009.

A final de l'any 2011 es va produir una disminució del 5% respecte el 2012, quedant en 3.063.263 assumptes en tràmit.

Any 2012: el número d'assumptes en tràmit al final de l'any 2'12 ha tingut una disminució del 4'9% respecte el final del 2011 , i ha quedat en 2.913.464.

Les importants reduccions en els nombres d'assumptes ingressats i resolts han esdevingut en una disminució del 8% del nombre dels que estaven en tràmit al final de l'any 2013 respecte l'any anterior, quedant en 2.680.933.

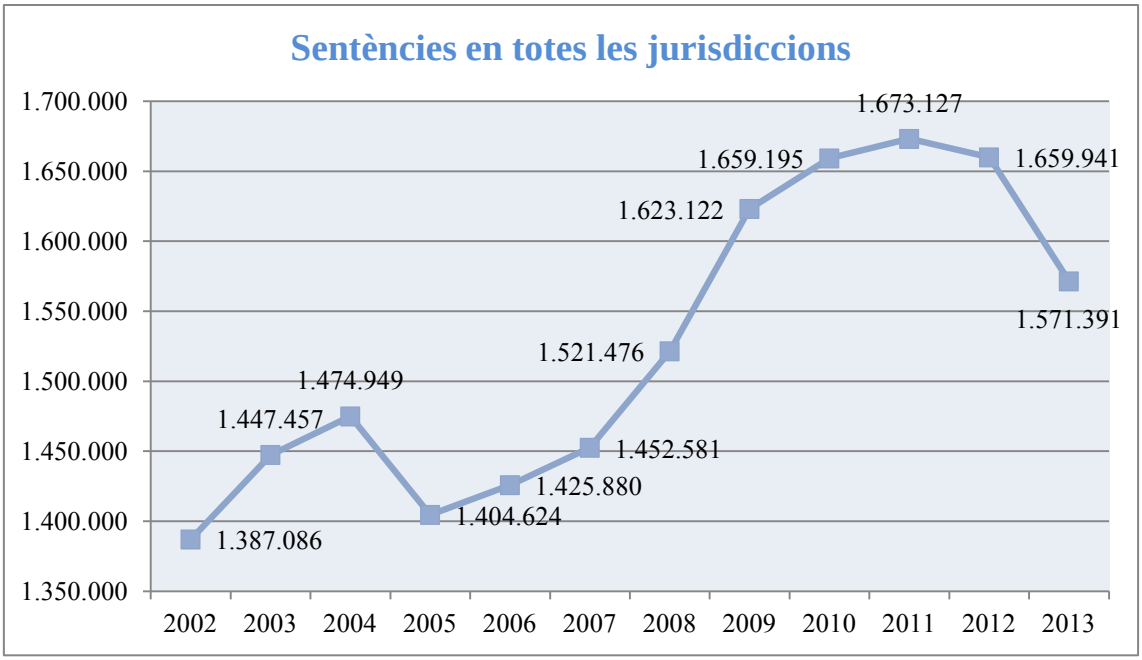

A l'any 2002, es van dictar 1.387.086 sentències, un 0'7% més que en l'any anterior.

La sèrie de les sentències dictades en totes les jurisdiccions en els últims anys mostra que el creixement en 2003 va ser superior al mostrat en 2002, i que 2003 va ser el segon any, després del 2000, amb un increment del nombre de sentències dictades.

La sèrie de les sentències dictades en totes les jurisdiccions en els últims anys va mostrar un continu creixement des de 2001, tot i que el nombre de sentències dictades en 2004 no va arribar a les dictades en el 2000, que representen el màxim històric.

El 2005 es van dictar pels jutges espanyols un total de 1.407.623 sentències, que representaven una reducció del 1,42% respecte a les 1.427.849 dictades en el 2004.

Només amb un 1% d'increment, en el 2006 es van dictar 1.425.880 sentències.

El 2007 es van dictar un total de 1.452.581 sentències, un 2'2% més que les dictades en 2006.

Un increment del 3'9% en comparació en el 2007 es va produir a l'any 2008, al haver-se dictat un total de 1.526.159 sentències.

En el 2009 es van dictar pels jutges espanyols un total de 1.623.122 sentències, un 6'7% més que les dictades en 2008, esdevenint el major increment en el nombre de sentències des de 1996.

Les 1.659.195 sentències dictades en el 2010, van suposar un increment del 2'2% més que les dictades en 2009, creixement molt inferior al 6'8% registrat en 2009.

En el 2011 es van dictar pels jutges espanyols un total de 1.673.127 sentències, un 0'8% més que les dictades en 2010.

Amb una disminució del 0'8% en comparació amb les dictades en el 2011, es van dictar un total de 1.659.941 sentències a l'any 2012.

En el 2013 es van dictar pels jutges espanyols un total de 1.571.391 sentències, un 5,3% menys que las dictades en 2012.

4.2 LA JURISDICCIÓ CONTENCIOSA ADMINISTRATIVA

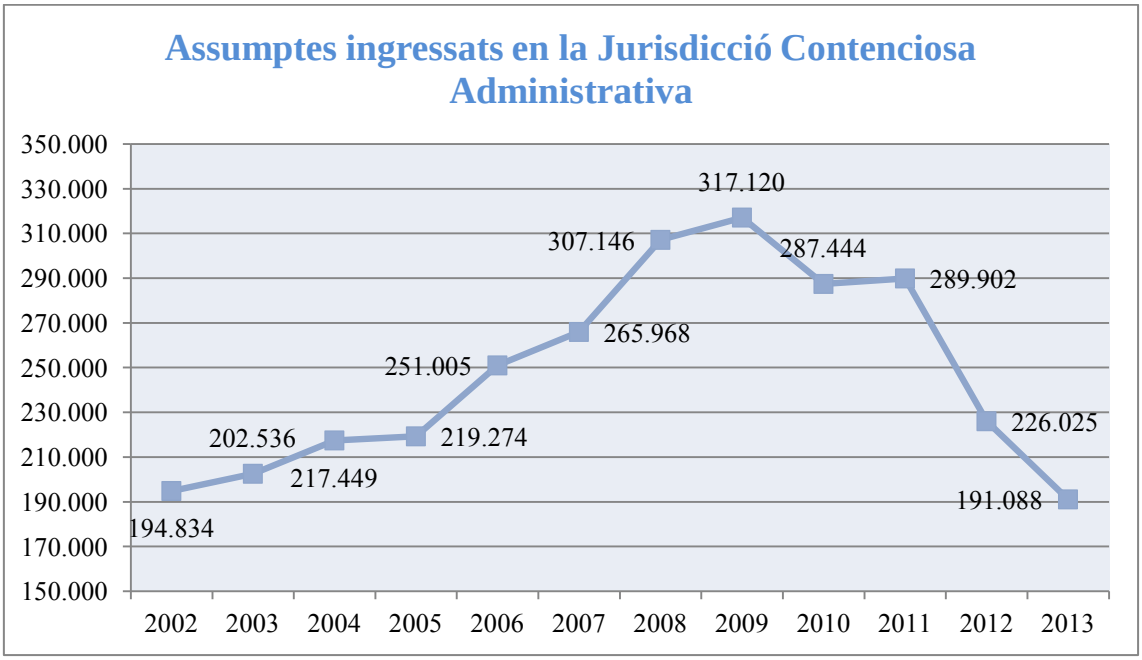

En la jurisdicció contenciosa administrativa es va produir una important reducció del ritme de creixement a l'any 2002, al ingressar 193.456 assumptes, 13,07% més que l'any anterior, on el increment va ser del 9,57%.

A l'any 2003 van ser ingressats 202.536 assumptes, un 3,41% més que el any anterior, seguint així en suau ritme de creixement que s'aprecia des de l'any 2000.

La sèrie de les sentències dictades en totes les jurisdiccions en els últims anys mostra un continu creixement des de 2001, tot i que encara el nombre de sentències dictades en 2004 no ha arribat a les dictades en el 2000 que representen el màxim històric.

Mantenint-se la línia de creixement iniciada a l'any 2001, en el 2005 van ingressar 219.274 assumptes, un 2,89% més que l'any anterior.

A l'any 2006, 251.005 assumptes van ser ingressats en aquesta jurisdicció, un 15'1% més que en l'any anterior, el que va significar una important acceleració respecte als moderats creixements dels anys anteriors.

Amb un increment molt inferior al 15,1% produït en 2006, es van ingressar 265.968 assumptes a l'any 2007, un 4,3% més que el any anterior.

A l'any 2008, la jurisdicció contenciosa administrativa va ingressar 307.146 assumptes, un 15'5% més que en el 2007.

Una important desacceleració en el ritme de creixement, tot i el 3'25% assumptes ingressats que en 2009.

Amb un 9'4% menys d'assumptes ingressats que en el 2009, el 2010 va trencar un període ininterromput de increment iniciat en el 2000, al ingressar 287.444 assumptes.

A l'any 2011van ingressar 289.902 assumptes, un 1'5% més que en 2010.

Una importantíssima disminució del número d'assumptes ingressats a l'any 2012, va suposar una disminució d'un 22% en relació amb els de 2011.

Es va produir per segon any consecutiu una important disminució del nombre d'assumptes ingressats en l'any 2013. Els 191.088 assumptes ingressats en 2013 van ser un 15'5% menys que els ingressats en el 2012.

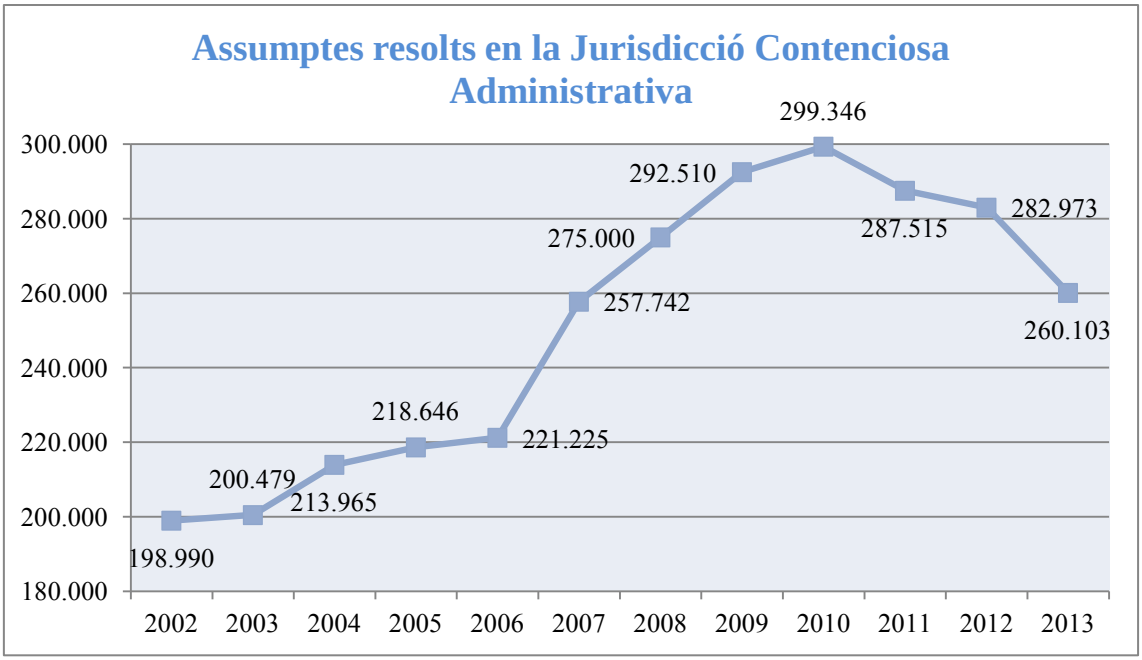

La jurisdicció contenciosa administrativa va ser la única que no va produir un increment del nombre d'assumptes resolts respecte el 2001, sinó que en el 2002 tot i presentar una reducció del 3,6%, va ser la 'única en què el nombre d'assumptes resolts va superar els ingressats.

Amb un increment de només el 0,75%, han quedant al final de l'any 2003 293.698 assumptes resolts.

La resolució a l'any 2004 va arribar als 213.965 assumptes, amb un increment del 6,72%.

La resolució en aquesta jurisdicció va arribar als 218.646 assumptes al 2005, amb un increment del 2,20%, que després del creixement del 6,73% del 2004 semblava indicar la volta a la tendència de millores en la resolució que es va veure tallada amb l'estancament produït a l'any 2003.

Amb un increment del 1'18%, poc més de la meitat del produït en 2005 i molt lluny del 6'7% del 2004, en el transcurs de l'anu 2006 es van arribar a resoldre els 221.225 assumptes.

Amb un importantíssim increment del 16,5%, es van resoldre 257.742 assumptes durant l'any 2007.

A l'any 2008, es va arribar als 275.000 assumptes, amb un increment del 6'7%.

Amb un increment del 6'4%, similar al produït en 2008, es van resoldre en el curs de l'any 2009 292.510 assumptes.

Durant l'any 2010 es van resoldre 299.346 assumptes, un 2'3% més que en 2009.

En el transcurs del 2011 es van resoldre 287.515 assumptes, un 4% menys que en 2010.

Durant l'any 2012 el nombre d'assumptes resolts va disminuir, encara que només en un 1'6%, havent-se resolt 282.973.

El nombre d'assumptes resolts a l'any 2013 també va disminuir, encara que en menor mesura que els ingressats, només un 8'1%, havent-se resolts 260.103.

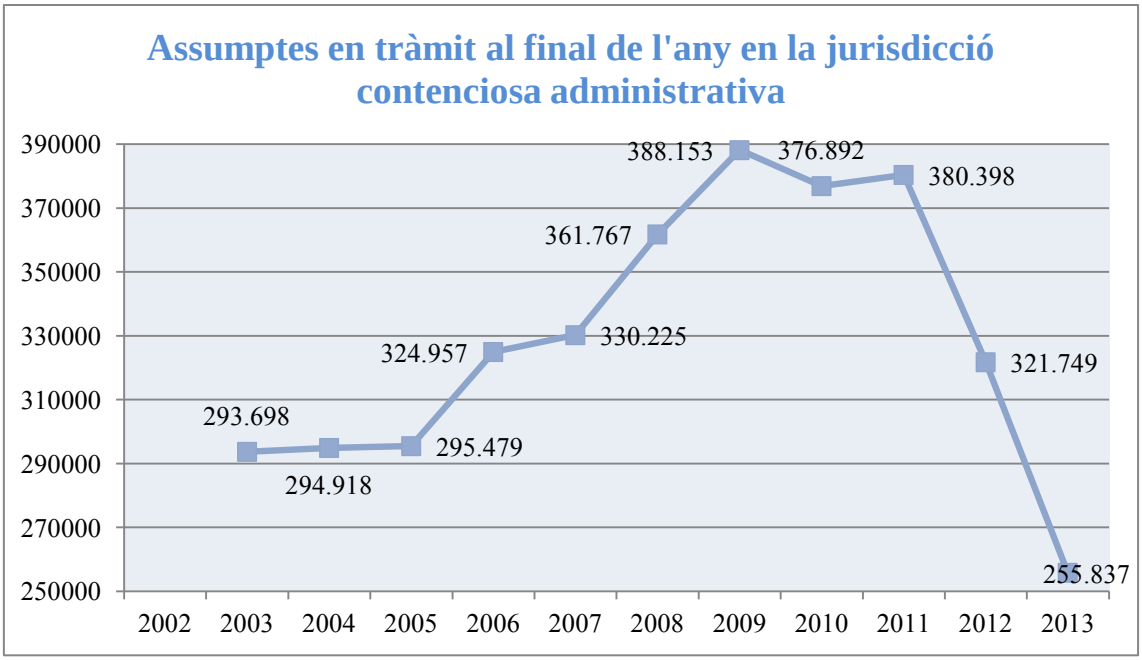

De l'any 2002 no he pogut obtenir les dades necessàries per a elaborar aquesta gràfica i poder fer la comparació amb l'any anterior sobre els assumptes a tràmit a final de l'any en la jurisdicció contenciosa administrativa.

Al haver només incrementat un 0'75% el nombre de resolucions, va quedar final de l'any en 293.698 assumptes en tramitació.

El nombre d'assumptes en tràmit al final de l'any 2004 va augmentar, quedant al final de l'any en 294.918. Va ser la primera vegada, en els últims set anys que hi va haver un augment.

Tot i el creixement en les resolucions en el 2005, el nombre d'assumptes en tràmit a final d'aquest d'any va augmentar en 597 assumptes, quedant en 295.497.

Com a conseqüència del fort increment en els ingressos, i del molt més moderat en la resolució, el nombre d'assumptes en tràmit a final de l'any 2006 va augmentar en un 10%, quedant en 324.957.

El increment de les resolucions, però, no va poder evitar que el nombre d'assumptes en tràmit en aquesta jurisdicció incrementés en un 1,6%, quedant 330.225 assumptes pendents de resoldre al final del 2007.

El nombre d’assumptes en tràmit va tenir un increment del 9’6%, quedant 361.767 assumptes pendents de resoldre al final del 2008.

Amb un increment del 7’3%, van quedar 388.153 assumptes pendents de resoldre al final de 2009.

Amb una reducció del 2’9%,, quedant 376.892 el nombre d’assumptes pendents de resoldre a final de 2010.

El nombre d’assumptes en tràmit a final d’any 2011, 380.398 van ser un 0’9% superior al de 2010.

Amb un 15’4% de reducció del nombre d’assumptes en tràmit, van quedar al final de l’any 2012, 321.749.

Els assumptes en tràmit al final de l’any 2013 també van tenir una important reducció, del 20’5%, quedant per 255.837.

La jurisdicció contenciosa administrativa va ser l'única que en el 2002 va presentar un retrocés en la tasca resolutiva, disminuint en un 3,60%.

El total de sentències dictades en 2003 van ser de 128.619 amb una disminució del 1,68% respecte al 2002.

Amb un increment del 3,94% respecte a l'any 2003, el total de sentències dictades en el 2004 van ser de 133.687.

El total de sentències dictades en 2005 en aquesta jurisdicció va ser de 138.569, amb un augment del 3,65% respecte el 2004.

Amb un increment del 5'9% respecte 2005, el total de sentències dictades en 2006 va ser de 146.696.

El total de sentències dictades en 2007 en aquesta jurisdicció va ser de 158.017, amb un augment del 7,7% respecte a l'any 2006.

Amb una increment del 7% respecte a 2008, el total de sentències dictades en 2008 en aquesta jurisdicció han estat de 169.001.

El total de sentències dictades en 2009 va ser de 182.62,3 amb un increment del 8% respecte a l'any 2008.

Amb un increment del 2'1% respecte el 2009, el total de sentències dictades en 2010 en aquesta jurisdicció va ser de 186.370.

El total de sentències dictades en 2011 en aquesta jurisdicció va ser de 182.676, amb una reducció del 2% respecte el 2010.

Amb una reducció del 3'8% respecte el 2011, el total de sentències dictades en 2012 en aquesta jurisdicció va ser de 175.662.

El total de sentències dictades en 2013 en aquesta jurisdicció va ser 161.549, amb una reducció del 8% respecte 2012.

4.3 IMPACTE QUE HA PRODUÏT LA LLEI DE TAXES JUDICIALS

Després d'anys de creixement exponencial, el nombre d'assumptes globals que han de ser resolts s'ha reduït en els últims tres anys. Utilitzant les xifres que ens estableix l'estadística judicial sobre el nombre d'assumptes ingressats, serveix per fixar una evolució de la càrrega de treball en els Jutjats i Tribunals al llarg del temps, tenint en consideració que és una variable que es fixa anualment conforme als mateixos criteris.

La Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses, ha tingut importants efectes en els assumptes ingressats i els resolts en els òrgans judicials.

Per tal de poder entendre el seu efecte és necessari tenir en compte a quina legislació s'aplicava en els següents moments:

"*Fins el 21 de novembre de 2012: s'apliquen la Llei 53/2002 i l'Ordre HAC / 661/2003, que suposa que totes les persones físiques, les entitats total o parcialment exemptes de l'Impost sobre Societats i les "entitats de reduïda dimensió" estan exemptes d'abonament de la taxa, les demandes i recursos en matèria de successions, família i estat civil de les persones, i la totalitat de l'ordre social.*

Del 22 de novembre al 16 de desembre de 2012: no s'exigeix taxa per a l'exercici de cap acte processal.

Del 17 desembre 2012 al 23 de febrer de 2013: s'apliquen la Llei 10/2012 i l'Ordre HAP / 2662/12

Del 24 de febrer al 30 de març de 2013: S'aplica la Llei 10/2012 modificada pel Reial decret llei 3/2013, que modifica parcialment la Llei d'assistència jurídica gratuïta, redueix en alguns supòsits la quantia de la taxa, i estableix en altres la seva no exigència, en funció de la naturalesa del procés; a més, per al cas de fets imposables presentats per persones físiques o qüestions d'ordre contenciós-administratiu plantejades per funcionaris, o de dret sancionador, difereix l'abonament de les taxes a l'aprovació del model actualitzat d'autoliquidació.

A partir l'1 d'abril de 2013: s'aplica la Llei 10/2012 amb les modificacions del Reial decret llei 3/2013 i d'acord amb el nou model d'autoliquidació[107]".

[107] Dades de Justícia. *Primera valoración del impacto de la modificación de las tasas en la entrada de los òrganos judiciales en base a la estadística judicial.* Butlletí oficial Estadísitca nº 34- juny de 2013

Les primeres xifres demostren que el nou format de les taxes judicials per l'exercici de la potestat jurisdiccional s'està deixant notar en l'arribada d'assumptes a la jurisdicció contenciosa administrativa, profunditzant una tendència a la baixa, a més de la reforma de les costes processals del 2011.

Si tenim en compte les últimes dades disponibles, s'aprecia que el nombre d'assumptes ingressats en la jurisdicció contenciosa administrativa ha disminuït amb respecte de l'any 2012 un 8'2% i que la taxa de litigiositat també s'ha reduït un 7'1%. L'efecte de la nova taxa és evident. Si comprovem els indicadors clau de les restants jurisdiccions podem advertir que la justícia administrativa és la que més ha notat el seu impacte.

Així mateix, és important tenir present que el CGPJ ha emprés accions específiques amb l'objectiu de monitoritzar l'impacta de les taxes judicials en la justícia espanyola i a tal efecte la secció d'estadística judicial té encarregat prestar una atenció específica en aquest tema. S'haurà de seguir amb atenció els informes i els anàlisis estadístics que elaborin. La primera valoració s'ha de destacar les conclusions: "en la jurisdicció contenciosa si que s'ha observat un apreciable efecte de les taxes, doncs tots els tipus de procediments que s'han comparat s'ha observat una reducció entre els valors observats i els que eren previsibles abans de l'entrada en vigor de les taxes judicials.

Podem concloure que a causa de les taxes judicials i dels canvis econòmics i socials dels ciutadans s'ha trencat amb un període ininterromput d'increment.

Un fet curiós és el que anuncia Gilberto Pérez, professor del dret processal de la Universitat Autònoma de Madrid, al establir que "*la litigiositat no existeix i aquests 9 milions d assumptes que s'ingressen en els nostres jutjats són ficticis*[108]". En la seva exposició del seu informe va comentar que "*no és senzill una anàlisi de la jurisdicció perquè la recopilació de les dades es fa de forma defectuosa, amb categories vagues i imprecises. L'estadística anual de la Memòria del CGPJ pateix d'un examen processal el que fa que les dades totals d'assumptes ingressats i resolts que es fan públics siguin insostenibles des d'uns criteris d'ortodòxia processal, al incloure als assumptes ingressats s'inclouen procediments sense jurisdicció o amb tramitació senzilla; incidents o procediments duplicats".* Considero que "*l'estadística judicial hauria de ser més precisa i deixar clar amb més detall com es resolen els assumptes, a efecte d'un tractament adequat estadístic als procediments conclosos mitjançant resolucions*

[108] Lawyer press. *La litigiosiadad de nuestra justicia no existe*.

d'inadmissió, arxiu sobreseïment, transformació i altres institucions processals, resolucions sense caràcter jurisdiccional[109]*".*

Per sort, la jurisdicció contenciosa administrativa, juntament amb la social, són les que tenen les dades més realistes.

[109] Veure peu de página 108.

CONCLUSIONS

Resulta evident que la implantació d'un sistema de taxes judicials no només augmenta les despeses d'accés al procés en relació amb la situació anterior, sinó que a més impedeix aplaçar bona part d'aquestes, i la que en interessa en aquest cas que és el pagament de la taxa judicial. Si el que realment es pretén és desincentivar o frenar la litiogitat maliciosa ha de substituir-se el sistema de taxes judicials per un altre que penalitzi aquesta forma d'obrar al final del procés o si més no buscar només que el justiciable raoni i interioritzi que el servei de la justícia té un cost econòmic molt important per la societat.

Des del punt de vista del ciutadà, que va a recórrer, es troba davant d'un obstacle econòmic que no deixa de ser una despesa més en la llista de costos associats a la iniciació d'un procediment. Sense que les modificacions amb presses realitzades pel Real Decret Llei hagin servit per resoldre el problema.

L'aprovació d'una Llei on es suprimeixen les taxes judicials suposa un pas més en la protecció d'aquests ciutadans més desfavorits que necessiten accedir a la tutela judicial per veure realitzades les seves legítimes pretensions o defensats els seus drets. En un Estat modern, s'ha de proporcionar un accés a la justícia sense obstacles i discriminacions d'interès econòmic per tal de que es produeixi una efectivitat del principi d'igualtat, valor fonamental i inspirador del nostre Estat social d'acord amb l'article 1 de la CE, i dimensió essencial del valor de la seguretat jurídica com a dret fonamental en la jurisdicció. Contribuint en la millor de la nostra societat perquè sigui progressivament més justa i igualitària.

No obstant això, quan l'Estat ha renunciat a la percepció de qualsevol quantitat per l'accés a l'aparell judicial, són els honoraris d'advocats, dels procuradors i, si escau, de qualsevol altre professional, així com el cost de l'obtenció de les proves documentals o pericials necessàries, els que impliquen un cost econòmic inassolible per als ciutadans que no disposen dels recursos econòmics necessaris per fer front.

Considero que es poden fomentar i incentivar la utilització de mesures alternatives als judicis, com l'arbitratge, la mediació o la conciliació, que tot i la marca de modernitat, pragmatisme o senzillesa amb la que es distingeixen, no acaben de fer-se un lloc important com alternativa real i quotidiana en el procés judicial. Es podria reduir així l'acumulació de treballa als òrgans judicials, sempre i quan s'eliminin les taxes inconstitucionals, injustes i discriminatòries, ja que quan un estat impedeix l'accés als tribunals mitjançant el sistema d'imposició de taxes judicials inassequibles, no és un Estat de Dret.

Efectes molt greus ha de provocar la implantació d'un sistema de taxes judicial, perquè els advocats, juntament amb els jutges, els quals es podrien veure descarregats de treball, surtin als carrers de tota Espanya reivindicant que no es pot descongestionar els tribunals a costa de la indefensió de milions de ciutadans. Hauríem d'haver tingut més en compte la doctrina del TEDH el qual ens avisa dels conflictes que han originat les taxes judicials en altres estats de la UE, molt pròxim al nostre,

No podem deixar de valorar més que positivament el paper de la Defensora del Poble en relació a les taxes judicials, al conduir amb la seva gran experiència cap a una millora del nostre dret a la tutela judicial efectiva. Com a institució independent del poder executiu, la Defensora del Poble ha de vetllar perquè l'actuació administrativa es produeixi amb eficàcia, eficiència i d'acord amb el que estableixen les normes procedents.

Arribat a aquest punt, s'ha de tenir en compte la transcendència de les taxes judicial en el dret d'accés a la justícia, que és una figura que no coneix d'objeccions de principi en quan a la seva incorporació en el sistema de drets fonamentals, al poder condicionar l'accés als tribunals, recolzada tant pel TC com pel TEDH, al no veure cap signe d'incompatibilitat natural en la tarifació del procés judicial. Però tot i el camí creat, hem aconseguit l'ideal de la gratuïtat, entés com l'eliminació del pagament directe per l'ús del servei de la justícia i de la retribució dels jutges, secretaris i funcionaris de l'oficina judicial a càrrec dels justiciables. Es podria dir que hem guanyat la batalla.

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

Cid Cebrian, Miguel. *La Justicia Gratuita*. *Realidad y Perspectiva de un Derecho Constitucional*. Pamplona: Aranzadi, 1995.

Cierco Seira, César. *Tasas judiciales y justicia administrativa.* Madrid: Marcial Pons, 2014.

Martín Contreras, Luis. *La tasación de costas y la liquidación de intereses y sus impugnaciones en los órdenes jurisdiccionales civil, penal contencioso-administrativo y social.* Cinquena edició. Granada: Comares, 2005.

BIBLIOGRAFIA WEB

PÀGINES WEB

Advocacia Espanyola. Actualitat: *No a las Tasas. Manifiesto de la Abogacía Española.* Recuperat el 16 de febrer de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2014/12/14/no-a-las-tasas/

Advocacia Espanyola. *Justicia Gratuita.* Recuperat el 16 de febrer de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2012/05/16/justicia-gratuita/

Dades de Justícia. *Primera valoración del impacto de la modificación de las tasas en la entrada de los òrganos judiciales en base a la estadística judicial.* Butlletí oficial Estadísitca nº 34-juny de 2013. Recuperat el 22 d'abril de 2015, des de:

https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.poderjudicial.es%2Fcgpj%2Fes%2FPoder-Judicial%2FEn-Portada%2FPrimera-valoracion-estadistica-de-la-modificacion-de-las-tasas-judiciales&ei=nndmVeWEBMzWUdmegPAE&usg=AFQjCNHUWU9ZTPnu_wqdkBHBywqesW6K7g&bvm=bv.93990622,d.d24

Doménech Pascual, Gabriel. *Las tasas judiciales. Una valoración glocal.* Seminari de la facultat de dret de la Universitat de València de 28 de maig de 2014. Recuperat el 17 de febrer de 2015, des de:

https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.uv.es%2Fseminaridret%2Fsesiones2014%2FTasas%2FGabriel.Domenech.Pascual.Tasas.judiciales.pdf&ei=x29mVc_-OsGBUdHxg5gN&usg=AFQjCNGqYnWiKYdEb4ywaISTmFEER86F2Q

El Dret. *Sobre la polémica de las tasas judiciales*. Recuperat el 30 d'abril de 2015, des de:

http://www.elderecho.com/cara/polemica-tasas-judiciales_11_565930003.html

Garrigues. *Real Decreto-Ley 3/2013, de 22 de febrero por el que se modifica el régimen de las tasas en el ámbito de la administración de justicia i el sistema de asistencia jurídica gratuita.* Recuperat el 30 d'abril de 2015, des de:

http://www.garrigues.com/es/Publicaciones/Novedades/Paginas/Novedades-Litigacion-y-Arbitraje-1-2013.aspx

iAdvocat. *La justicia gratuita.* Recuperat el 18 de febrer de 2015, des de:

http://iabogado.com/guia-legal/los-tribunales/la-justicia-gratuita

Ministeri de Justícia. *Asistencia Jurídica Gratuita.* Recuperat el 18 de febrer de 2015, des de:

http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/tramites-gestiones-personales/asistencia-juridica-gratuita

Notícies jurídiques. Actualitat: *El Gobierno aprueba un Real Decreto Ley para suprimir las tasas judiciales para las personas físicas.* Recuperat el 15 d'abril de 2015, des de:

http://noticias.juridicas.com/actual/4569-el-gobierno-aprueba-un-real-decreto-ley-para-suprimir-las-tasas-judiciales-para-las-personas-fisicas.html

Portal de l'Administració de Justícia*: Tasas judiciales*. Recuperat el 18 d'octubre de 2014, des de:

https://www.administraciondejusticia.gob.es/paj/publico/ciudadano/servicios/tramites/tasas_judiciales/!ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gzT1dTz6BgExNjA0szA08vgwBjc0NnAws3M6B8JLJ8qIuJgadxWJhrgIevgYGJATG6DXAAR0K6w0Guxa3C1AxdHtV13ob45UGuB8njcZ-fR35uqn5BbmiEQaanLgCTjhBw/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

Portal de l'Administració de Justícia. *Taxa Judicial: definició i casos en els que s'han d'abonar.* Recuperat el 18 d'octubre de 2014, des de:

https://www.administraciondejusticia.gob.es/paj/publico/ciudadano/servicios/tramites/tasas_judiciales/!ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gzT1dTz6BgExNjA0szA08vgwBjc0NnAws3M6B8JLJ8qIuJgadxWJhrgIevgYGJATG6DXAAR0K6w0Guxa3C1AxdHtV13ob45UGuB8njcZ-fR35uqn5BbmiEQaanLgCTjhBw/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

REVISTES ELECTRÒNIQUES

Agüero Ortiz, Alicia. *Real Decreto-Ley 3/2013, de 22 de febrero, por el que se modifica el régimen de las tasas en el ámbito de la administración de justicia y el sistema de asistencia jurídica gratuita*. Revista CESCO de Dret del Consum nº 5/2013. Recuperat el 30 de març de 2015, des de:

http://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4185594.pdf

Álvarez-Ossorio Micheo, Fernando. *Tasas Judiciales: entre principio de proporcionalidad y política de derechos fundamentales*. Revista espanyola de dret constitucional núm. 100, gener-abril 2014. Recuperat el 15 de maig de 2015, des de:

http://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4734815.pdf

Bentham, Jeremy: *Una protesta contra las tasas judiciales; Introducción i Edición anotada a cargo de A. De la Oliva Santos, Traducción de G. Rubio de Urquía, Civitas Thomson Reuters, 2013, 164 págs.* Revista d'Estudis Polítics, nº 6, Madrid, juliol-setembre 201, pàg. 311-339. Recuperat el 29 d'abril de 2015, des de:

http://www.cepc.gob.es/publicaciones/revistas/revistaselectronicas?IDR=3&IDN=1309&IDA=36727

Cordón Moreno, Faustino. *Análisis del proyecto de ley de asistencia jurídica gratuita*. Revista CESCO de Dret del Consum nº 9/2014. Recuperat el 25 de març de 2015, des de:

http://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4666518.pdf

Del Caprio Fiestas, Verónica. *Justicia para el que pueda pagarla. Un alegato contra las tasas con ejemplos de procesos civiles de consumo.* Revista CESCO de Dret del Consum, nº 4/2012. Recuperat el 3 d'abril de 2015, des de:

https://www.uclm.es/centro/cesco/pdf/trabajos/29/JUSTICIA.pdf

De Prada Rodríguez, Mercedes. *El acceso a la justicia y las tasas judiciales.* Actualitat Civil, nº2, Secció A fons, febrer de 2005, Editorial La Llei. Recuperat el 4 d'abril de 2015, des de:

http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4991426

Pérez del Blanco, Gilberto. *Problemática procesal de la aplicación de la ley de tasas judiciales de 2012*. RJUAM, nº 27, 2013-I, pàg. 273 a 290. Recuperat el 30 de abril de 2015, des de:

https://repositorio.uam.es/bitstream/handle/10486/663190/RJ_27_13.pdf?sequence=1

Reverón Palenzuela, Benito. *Gratuidad de la justicia i tasas judiciales. Breves consideraciones sobre el art. 35 de la Ley 53/2002, de 30 de diciembre*. Anals de la Facultat de Dret, 20; desembre 2003, pàg. 215 – 226. Recuperat el 14 de maig de 2015, des de:

http://publica.webs.ull.es/upload/REV%20ANALES/20-2003/10%20%28Benito%20Rever%C3%B3n%20Palenzuela%29.pdf

NOTÍCIES

Advocacia Espanyola. Notícies*: "El PSOE se compromete a presentar el recurso de inconstitucionalidad contra la Ley de Tasas Judiciales".* Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.icacor.es/sp/noticias/2013/TasasJudiciales_21-01-2013_ReunionRubalcaba.pdf

Advocacia Espanyola. Notícies. "*Justicia: tasas que limitan derechos fundamentales",* de 22 de juliol de 2013. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.elderecho.com/cara/Justicia-tasas-limitan-derechos fundamentales_11_565930002.html

Advocacia Espanyola. Notícies. "*Justicia ultima la revisión de la Ley de tasas con la idea de limitar las que afectan a los ciudadanos",* de 4 de febrer de 2015. Recuperat el 16 de febrer de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2015/02/04/justicia-ultima-la-revision-de-la-ley-de-tasas-con-idea-de-limitar-las-que-afectan-a-los-ciudadanos/

Advocacia Espanyola. Notícies. "*La Abogacía Española insiste en la derogación de la Ley de Tasas pese a las reformas anunciada por el ministro de justicia",* de 20 de febrer de 2013. Recuperat el 16 de febrer de 2015, des de:

http://www.icacor.es/sp/noticias/2013/TasasJudiciales_20-02 2013_CGAE_DerogacionTasas.pdf

Advocacia Espanyola. Notícies*: "La Abogacía exige la inmediata retirada del proyecto de Ley de Tasas"*. Recuperat el 25 de febrer de 2015, des de:

http://www.icacor.es/sp/noticias/2012/TasasJudiciales_2012-11-08_CGAE-Manifiesto.pdf

Advocacia Espanyola. Notícies. "*Más de 12.000 abogados exigen en toda España la retirada del proyecto de Ley de Tasas",* de 12 de novembre de 2012. Recuperat el 25de febrer de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2012/11/12/mas-de-12-000-abogados-exigen-en-toda-espana-la-retirada-del-proyecto-de-ley-de-tasas/

Defensor del Poble. Notícies. "*La intervención del Defensor del Pueblo consigue la modificación de la Ley de Tasas Judiciales"*. Recuperat el 30 de gener de 2015, des de:

http://www.icacor.es/sp/noticias/2013/TasasJudiciales_20-02 2013_NotaPrensaDefensorPueblo.pdf

Lawyer press. *La litigiosiadad de nuestra justicia no existe*. Recuperat el 30 de gener de 2015, des de:

http://www.lawyerpress.com/news/2013_07/1107_13_001.html

BLOG

Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*El Parlamento Europeo reconoce la lucha de la Abogacía contra las tasas",* de 18 de març de 2015. Recuperat el 22 de març de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2015/03/18/el-parlamento-europeo-reconoce-la-lucha-de-la-abogacia-contra-las-tasas/

Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Mañana, 20 de noviembre, en los Juzgados, contra las tasas",* de 19 de novembre de 2013. Recuperat el 1 de maig de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2013/11/19/manana-20-de-noviembre-en-los-juzgados-contra-las-tasas/

Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Ni acuerdo ni paso atrás sobre las tasas",* de 30 de desembre de 2014. Recuperat el 1 de maig de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2014/12/30/ni-acuerdo-ni-paso-atras-sobre-las-tasas/

Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Tasas Judiciales: derogación urgente y eficiente",* de 27 de febrer de 2015. Recuperat el 27 d'abril de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2015/02/27/tasas-judiciales-derogacion-urgente-y-eficiente/

Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Tasas Judiciales: se acerca la recta final",* de 23 de setembre de 2014. Recuperat el 1 d'abril de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2014/09/23/tasas-judiciales-se-acerca-la-recta-final/

Advocacia Espanyola. El blog de Carlos Carnicer. "*Un funesto aniversario: dos años de la Ley de Tasas",* de 20 de novembre de 2014. Recuperat el 1 de maig de 2015, des de:

http://www.abogacia.es/2014/11/20/un-funesto-aniversario-dos-anos-de-la-ley-de-tasas/

MEMÒRIES

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2003, aprovada pel Ple de 9 de juliol de 2003*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2003

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2004 aprovada pel Ple de 7 de juliol de 2004*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2004

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2005 aprovada pel Ple de 27 d'abril de 2005*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2005

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2006 aprovada pel 17 de maig de 2006*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2006

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2007 aprovada pel Ple de 6 de juny de 2007*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2007

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2008 aprovada pel Ple de 28 de maig de 2008*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2008

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2009, aprovada pel Ple de 26 de maig de 2009.* Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2009

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2010 aprovada pel Ple de 19 de maig de 2010*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2010

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2011 aprovada pel Ple de 21 de juliol de 2011*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2011

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. *Memòria anual 2012 aprovada pel Ple de 23 de juliol de 2012*. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2012

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. Memòria anual 2013, aprovada pel Ple de 25 de juliol de 2013. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2013

Poder judicial: Consell General del Poder Judicial. Memòria anual 2014, aprovada pel Ple de 24 de juliol de 2014. Recuperat el 4 de maig de 2015, des de:

http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2014

LEGISLACIÓ

Constitució espanyola, de 27 de desembre de 1978.

Llei Orgànica 6/1985, de 1 de juliol, del poder judicial.

Llei 25/1986, de 24 de desembre, de supressió de les taxes judicials.

Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuït.

Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació.

Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social.

Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i del institut nacional de toxicologia i ciències forenses.

Real Decret Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel que es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'administració de justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta.

Real Decret Llei 1/2015, de 27 de febrer, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures de l'ordre civil.

Decret 1053/1959, de 18 de juny, pel que es convaliden i regulen les taxes judicials.

Ordre HAP/2662/2012, de 13 de desembre, per la que s'aprova el model 696 d'autoliquidació, i el model 695 de sol·licitud de devolució per solució extrajudicial del litigi i per acumulació de processos, de la taxa per l'exercici de la potestat jurisdiccional en els ordres civil, contenciós administratiu i social i es determinen el lloc, forma terminis i els procediments de presentació.

JURISPRUDÈNCIA

Tribunal Europeu de Dret Humans

STEDH Levages prestations Services vs . França, de 23 d'octubre de 1996.

STEDH El cas Tolstoi-Miloslavsky vs. Regne Unit, de 13 de juliol de 1995.

STDH Brualla Gómez de la Torre vs. Espanya, de 19 de desembre de 1997.

STDH Kreuz c. Polònia, de 19 de juny de 2001.

STEDH V.M. vs. Bulgària, de 8 de setembre de 2006.

STEDH Iorga c. Romania, de 25 de gener de 2007.

STEDH Ciorap c. Moldàvia, de 19 de juny de 2007.

STEDH FC Mretebi vs. Geòrgia, de 30 de gener de 2008.

STEDH Beian c. Romania, de 7 de febrer de 2008.

STEDH Serin c. Turquía, de 18 de novembre de 2008.

STEDH Adam c. Romania, de3 de novembre de 2009.

STEDH Marina c. Letònia, de 26 d'octubre de 2010.

STEDH Kaba c. Turquia, de 31 de març de 2011.

STEDH Georgel y Georgeta Stoicescu c. Romania, de 26 de juliol de 2011.

STEDH Hüseyin Özel c. Turquia, de10 de gener de 2012.

STEDH Alkan c. Turquia, de 7 de febrer de 2012.

STEDH Ilbeyi Kemaloglu y Meriye Kemaloglu c. Turquia, de10 de abril de 2012.

(1236/05, §§ 22 y 24);

Tribunal de Justícia de la Unió Europea

STJUE Unibet vs. Suècia, de 13 de març de 2007.

STJUE de 22 de desembre de 2010, as DEB Deutsche Energiehandels-und Beratungsgesellschaft mBH.

STJUE DEB vs. R.F. d'Alemanya.

Tribunal Constitucional

STC 99/1985.

STC 16/1994.

STC 37/1995.

STC 12/1998.

STC 117/1998.

STC 166/1999.

STC 97/2001.

STC 183/2001.

STC 180/2003.

STC 187/2004.

STC 127/2005.

STC 111/2006.

STC 217/2007.

STC 10/2008.

STC 20/2012.

STC 79/2012.

STC 85/2012.

STC 104/2012.

STC 125/2012.

STC 190/2012.

Tribunal Suprem

STS de 5 de maig de 2008 (RJ, 2010, 3584) .

STS de 27 de febrer de 2012 (RJ, 2012, 4274).

Audiència Nacional

Sentència de la Sala del contenciós administratiu de l'AN (Secció 07), de 6 de setembre de 2013.